

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Hívtér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Peticiók a Kurlán.
- Két szobor.
- A nagymező-utcai tűzfészek.
- Molnár államtitkár a kulturpalotáról.
- Ki a bűnös?
- A bihari haramia üldözése.
- Szanatőrumban a férj.
- A kolera.
- Öngyilkos akadémiai tanár.
- Színházi pletykák.

A tizenkettedik órában.

Arad, szeptember 13.

Ha idegen ember került Aradra s abba a helyzetbe jutottunk, hogy bemutatunk neki Arad város nevezetességeit, nem annyira a kőből épült alkotások vonták magukra a kultur-ember figyelmét, hanem parkjaink, az az élőfákból, cserjékből, bozótokból és zöld virányokból alkotott pompás szegély, mely szépen fejlődő városunk méltó keretét képezi a szőke Maros irányában.

Kevés embernek tartozik Aradvárosra annyi hálával, mint Istenben boldogult Kövér Gábornak, a város ezen puritán jellemű, egyszerű polgárának, ki egy negyedszázaddal ezelőtt felismerte már azon higiénikus elvnek helyességét, hogy az élőfa és ültetvény létesítése a leghathatósabb egészségügyi intézkedés egy város életében; ki, ritka kitartással és szorgalommal munkálkodott közre abban, hogy a Licium mögötti mocsaras és szemetes terület egy kis földi paradicsommá alakuljon át.

Kövér Gábortól a sors megtadta azt a földi gyönyörűséget, melyet egy derekas törekvés sikeres keresztülvitele minden igaz embernek nyújtani szokott; ő már alussza az igazak álmát s emlékéit csak néha néha idézi fel a könnyen feledő utókor. Ha tropikus nyári napokon a nap perzselő heve dől, a parkokba menekül Aradváros polgársága s ha nyári délutánokon gyermekcsejéltől hangoz a hűs fák által beárnyékolta oázis, esik olykor-olykor emlékezés arra a férfura, aki a városnak ezt az ugyszólván egyetlen üdülőhelyét megtremtette.

S most, a mikor a törvényhatóság a lélekharangot készül meghuzni városunk büszkesége, szép parkjaink felett, az utolsó órában néhai Kövér Gábor emlékéit óhajtanám segítségül hívni azon küzdelemhez, mely holnap városházánk termében, negyedszázados fáink megmentéseért fog megvitatni. Felháborodik lelkünk, ha azt észleljük, hogy a *kultura* nevében, annak jelszava alatt készül Aradváros törvényhatósága megtenni azon lépést, melyet nyugodt lélekkel nevezhetünk a *legkulturaellenesebb* cselekedetnek, melyet Aradváros valaha megtett.

Megtörtént az a végzetes hiba, hogy évekkel ezelőtt a törvényhatóság, hosszas viták után, de mindenestre tarthatatlan érvelések alapján, az építendő *kulturpalota* helyéül a Baross-parknak a felső kereskedelmi iskola mögötti részét jelölte ki. Ezen

határozat azt jelentette, hogy a törvényhatóság a kulturpalota létesítésének feláldozza a féltve ápolott Baross-parknak egy jelentékeny részét; azt jelentette, hogy a szépen viruló gesztenye-erdőnk kivágassék, a lelket és szemet gyönyörködtető gyep elhordassék, hogy helyet csináljanak egy épülettömbnek, mely ugyanugy szolgálhatná célját a város bármely részében, a nélkül, hogy egész kulturát kellene megsemmisíteni.

De ez nem elég. A mint halljuk, most már nemcsak a Baross-park tetemes, épen kisdedeink játékhelyéül szolgáló részének elpusztításáról van szó, hanem a kulturpalota építése a *Salacz-park* egy részének létét is veszélyezteti, a mennyiben ahhoz értő helyről kijelentés történt, hogy a kulturpalota monumentális építkezése csak úgy tud majd kellőképen érvényesülni, ha a *Salacz-park* egy része is kipusztítatik s abból valamiféle kopár tér formáltatik.

Csak dicséretes és elismerést érdemel azon elszánt férfiak küzdelme, kik a tizenkettedik órában, a midőn már arról van szó, hogy az építési munkák mely iparosoknak adassanak ki, a midőn már marokra van fogva a szerszám, mely száz és száz fának és bozótnak üdvöt adó életét van hivatva kioltani, meg akarják akasztani a város ezen meg gondolatlan lépését.

Azt már hallottuk s a művelt nyugat nem egy helyén tapasztaltuk, hogy városrészeket rombolnak le, hogy azok

A boszu.

— Székely rege. —

Ira: Kelemenné Zathureozky Berta.

Egyszer volt, hol nem volt, tulipánország legkeletibb részében volt, egy rengeteg erdő. E rengeteg erdőben, ottan lakó óriások, a Bálványos és Torja hegyek tetejére hatalmas várakat építettek. Bálványos várát a Bődös-hegyvel tűndöklő aranyhiddal kötötték össze. Azon sétáltak a szép királyleányok. Éjjel a várat gyémántosillagok világították meg.

A kertben énekeltek, cicáztak a fiatalok. Iddogáltak az öregek és mondhatatlan boldogok voltak.

Ekkor meghalt óriásország királya; s ezzel együtt kitört a viszály is a békés nép között. A király fia nem tudtak meggyezni az örökség felett. Ikrek voltak és mindenik magának vindikálta a koronát.

Az idősebb párta győzött és csaknem megia koronázták Dengezieset — az új királyt.

Ogmánd dult-fult, átkozódott tehetetlen dühében.

— Nincsenek Istenek! — kiáltott fel vadul — különben nem hagyták volna megtörténni ezt az igazságtalanságot... Megtagadom őket! Meg a Napiént, a Hol'distent, Damasek Istent. A Bünasszonyal kötök szövetséget, hogy pusztítson el mindnyájatokat a föld színéről... Hal-

jon ki az egész nemzetség, ha ilyen igazságtalant tudott lenni!

Ezzel átkozódva, vad, purzó gyűlölettel szívében, az erdőbe indult. Alig ért pár lépésnyi távra, midőn utját állította egy főtelmes alak.

Félig majom, félig néember.

— Jó reggelt, szép királyfi — köszönti őt vigyorogva. Soh' se haragudj! Aki haragszik, annak nincs igaza.

— Mi közöd hozzá?... pusztulj előlem! — mordul rá durván a férfi. Mit keresel itt?

— Hvatál!... én jöttem... Elátkozott föld porából lettem. Hangzik a válasz.

Ogmánd figyelni kezd:

— Szólj, ki vagy te?

— Ki más, mint a Bünasszony!... Kívánságod szerint elhoztam a szerződést is, — teszi hozzá kaján arckifejezéssel. Pecséteid mezt a saját véreddel és rendben van a dolog. Két kedvenc fiam: Mirigy és Kék kelevény, szolgálid lesznek a míg élsz. Haláled után leked a mienk!... A boszu édes... A boszu jó... S ess megjelenni!

Ezzel undok, szörös manosát Ogmánd felé nyújtja.

— Csapj fel szaporán!

A darázs jól tudja, hogy szurása a saját életébe kerül és mégis használja a fulánkját... Így Ogmánd is megkötötte a vérszerződést.

E perőtől kezdve az emberi alakba bujt ördögök lépten-nyomon kísérték a gyűlölködő embert.

Megkezdődött a boszu munkája. Mirigy, lopva, megmérgezte a vizet. Kék kelevény, egyre-másra fojogatta az ártatlan asszonyokat, gyerekeket. Pusztulás és halál ütött tanyát a boldog országban. Mindennap más más zomortort tartottak. Már rekedten, hang nélkül jajgattak a síró asszonyok.

Ogmánd, egy-egy nagyobb gyászest után, dalolva, kurjongatva járta be az erdőt és táncolta el a diadalmas fegyvertánót.

Pusztulásban az egész nemzetség. És még mindig élt a király. Talizmánja volt, mely elvette életét az ellene irányított fegyvereknek. E talizmánt: Szemőkének hívták.

Szemőke — a búbajos királyleány — álmot látott, melyben halott édes anyja arra figyelmeztette, hogy: járjon kedvébe az Ogmánd szolgálójának. Mert mindketőjük élete az ember-ördögök jóakaratótól függ.

Szemőke szót fogadott az álomalaknak. Kényeztetette és becsülte a mindenki által lenézett, kigunyolt ördögöket. Ezek imádják Szemőkét — és az ő kedvéért — megkegyelmezték az atyjának is.

Ogmánd, az elért sikerek által elbizakodva, kegyetlenül bánt a szolgálóival. Szeges végű korbáccsal ütötte, verte

helyén parkokat létesítsenek. Lueger Károly, Bécs városának néhai híres és talán birhedi polgármestere, habár szereplése a szabadongondolkozó világ szemében gyakran igen szigorú kritikában részesült, egy dolog által minden művelt elme csodálatát vivta ki és ez az, hogy a gondjaira bizott császárvárost ültetvényekkel telírakta s ezáltal a közegészség ügyét tetemesen előmozdította.

Aradváros pályázik arra a dicsőségre, hogy a művelt világ ujjal mutasson reá, mint olyan helyre, hol gyönyörű szépen ápoltság és gondozott parkot áldoztak fel azért, hogy annak helyére egy rideg kőalkotmány helyeztessék.

A kik a mostani mozgalmat megindították, ki is jelölték a kulturpalotának új helyét, a mennyiben azt az ujonnan létesítendő Ferenc József városrész központjává, hogy úgy mondjuk jegecedési pontjává akarják tenni. Igen okos várostfejlesztési politika. De miután ez a kérdés még kellőleg előkészítve nincs, nem óhajtánám, hogy ez a kérdés ismét elhamarkodottan döntessék el, s egyelőre elegendőnek tartanám, ha a törvényhatóság most csak negatív határozatot hozna, illetve egyesegyedül azt mondaná ki, hogy a Salacz- és Baross-park építésében fenntartandók, hogy a kulturpalota a jelenleg kijelölt helyére nem építendő, s hogy a törvényhatóság a kulturpalota építésének ügyét újabb megfontolás és javaslatlással véget a tanácsnak viszszaadja.

Aradvárosával úgy számolunk, mint hatvanezer lakóssal bíró vidéki emporiummal. Lehet, hogy a közelebbi népszámlálás még nagyobb számú lakosságot fog kimutatni.

Ennek a hatvanezer embernek a meglevő üdülőhelyek nem elegendők. A esélai erdő távol fekszik, a városliget a mesterségesen táplált tónak szomszédságában nem tudott sohasem népszerűsége szert tenni, marad te-

hát a Salacz- és Baross-park, ahol meglehetősen nyári napokon az aradi polgár, akinek nem adta meg a sors kegye az anyagi eszközöket, hogy gyógyhelyet keressen fel, a nap fáradaimait ki-pihenhesse.

Aki nyári napokon és főleg este-ken azt az emberáradatot látja, mely a parkokat ellepi, az arra a meggyőződésre jut, hogy nem kipsztitani, hanem szaporítani kell a parkokat és ültetvényeket.

Es emlékezzünk csak a régi sétány esetére. Azt is ádáz kiméletlenséggel kipsztitotta a főtér rendezése. S mi történik most? Majdnem ugyanazon a helyen és ugyanazon területen drága pénzen létesül a Kossuth-park, mely szép és üdvös létesítmény, de meg lehetett volna azt csinálni már akkor, amidőn a sétány ültetvényei kerültek tarolás alá. Igaz, hogy a város szép összeget takarított volna meg ezáltal.

Azok az ültetvények és fák, melyeket most készül kiirtani a bölcs városi közigazgatás, azokat másokkal pótolni a jövőben alig lehet, de semmi esetre sem lehet pótolni a természet évtizedes fejlődését.

Azt az ózont, melyet a halálra ítélt fák és ültetvények most terjesztenek, pótolni soha sem lehet majd, míg a kultúra ugyanaz fog maradni, ha a kulturpalota könyvtárát a tudós, képtárát a műbarát, tárlatait a műkedvelő, felolvasásait és hangverseit a nagyközönség nem a Baross-park, hanem a Béla-tér, Atilla-tér vagy a Ferenc József város bármely más területén fogja igénybe venni, s a kulturpalotába beletervezett fényes ingyenlakások ablakai nem a Salacz-parkra, hanem más valamely köztérre fognak nyilani.

Száz szónak egy a vége: A kulturpalota teljesíteni fogja hivatását, bárhova építik is. Es ha a jelenlegi helyre való építkezés előkészítésével járó költségekkel a város károsodni is fog, mindez nem ér fel azzal a

kárral, melyet a város közügye és közegészsége a parkok devastálása által szenvedne. Es azután dobott már ki Arad városa máskor is pénzeket. Ettől az áldozattól nem szabad visszariadni.

A tizenkettedik órában, amikor még nem késő, kérve-kérjük városunk bölcs atyáit, kegyelmezzenek a Salacz- és Baross-parknak, kimélik meg a szépen viruló fákat és ültetvényeket a közegészség, a város jól felfogott érdekében, no meg kissé a város jóhírének érdekében is.

Tolnai János dr.

Peticiók a Kurián.

— Az első tárgyalások. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

Az általános képviselőválasztásból kifolyólag beadott peticiók tárgyalását ma kezdte meg a Kuria. Az első két peticiót, amely tárgyalásra kerül, Rakovszky István néppárti és Ostffy Lajos Kossuth-párti képviselő mandátuma ellen adták be. A mai tárgyalás idejét a peticiók ismertetése foglalta el.

A két peticiót két tanácsban kezdték tárgyalni. A Rakovszky elleni peticiót Sebestyén Mihály előzésekkel az első tanács tárgyalja, melynek előadója Jancsó István. A petició benyújtója Tetétieni Armin dr. ügyvéd, a választást Bonta Károly dr. ügyvéd védi. Badits közjegyző, a peticióban megvadolt választási elnök személyesen jeleni meg a tárgyaláson, melyen először Tetétieni ismertette a petició anyagát.

A peticionálók első sorban azt panaszolják el, hogy Badits Lajos közjegyző, mint választási elnök megsértette a törvénynek a záróra vonatkozó rendelkezéseit. Esie 10 óra 50 perckor tart volna le a záróra, az elnök azonban csak 11 óra 20 perckor rekesztette be a szavazást, csak hogy Rakovszky győzelmét kiesikarja. De vallás elleni izgatással is vádolja a petició Rakovszkyt, aki programbeszédében Ozirákypártját a zsidók pártjának nevezte.

Mindezek alapján kéri a petició Rakovszky mandátumának megsemmisítését.

őket. Ezek titokban összeesküvést forraltak ellene.

Ogmánd egy borus napon mérgesen förmedt rájuk:

— Dengezieset azonnal elpusztítsátok a föld színéről! ti lusta dögök. Külömben elevenen nyuzlak meg benneteket! . . .

— Mirigy, te végezz az apával... Kék-kelevény, te hozd ide a leányt...

— Édes csókra vágyom!... Nagy lakzit tartunk, majd... a zomator után.

— Arra ugyan hiába vésik a fogad, — dörmögi távoztában Kék-kelevény.

— Ha megölöm Dengezieset, Szemőke sirni fog, — elmékedik Mirigy. — Neki pedig nem szabad sirni.

Ezzel megvolt pecsételve az Ogmánd sorsa.

Mirigy, este felé azt hazudta a gazdájának, hogy Dengezies meghalt. Szemőkét pedig Kék-kelevény őrzi.

— Sirását magad is hallhatod jó uram, — fejezi be előadását.

Ogmánd nagyot ugrott ez örömbir hallatára és leitta magát a fekete földig. Tántorogva, hangosan kurjongva ment, szokott helyére, hatáltáncot járni.

Mirigy és Kék-kelevény, mint a balsora, mindenütt a nyomában.

Midőn a vidám társaság, az óriások legnagyobb ellensége — a mándrué barlangjához ért, az ördögök belökték gazdájokat a vadállatok közé.

Ezek dühös ordítással támadtak a védtelen emberre és marcangolták kegyetlenül.

Ogmánd segítségért kiáltott . . . Az ördögök kárörömmel nézték a halálos küzdelmet. Más pedig nem volt a kihalt országban, aki rajta segítsen. Jajszavától csak úgy zugott az erdő.

Dengeziesnek meghült ereiben a vér e borzalmas hangok hallatára . . . Kézbe kapva nehéz buzogányát, sietett halálos ellenfele megmentésére.

Későn érkezett . . . Mirigy és Kék-kelevény ekkor már vitte magával az Ogmánd bünnös lelkét.

„Az Isten mindent megbocsát, csak a gyűlöletet nem, melyet ember, ember ellen táplál.”

E naptól kezdve hallott csend borult óriásországra. Már csak négyen voltak életben. A király, Szemőke és a Torda várában lakó két fivér: Bojta és Uzubu.

A tündöklő aranyhídon sétálgatott nap nap után két imádójával a szép királyleány.

Szemőke kíváncsi volt, mint minden asszony. Járt kelt, kutatott. Egy tavaszi reggelén újból megszökött hazuról. Meg gavallérjai elől, hogy az alanti világban széttekintsen. Két lépéssel leért Pókahalmára, (Kézdivásárhelyhez közel), hol a derűs nap által kicsalt, emberek szorgalmasan szántottak, vetettek.

A királyleány bámulva nézte a soha nem látott fürge lényeket. S végre, néhányat ök-

röstöl, ekéstől, kötényébe szedve, sietett velök vissza atyja várába.

— Nezd csak királyi atyám — mondja nevetve, — milyen helyes kis bogarakat találtam. De jó lesz ezekkel játszani.

— Vidd vissza azonnal őket leányom és bocsásd szabadon. E furosa kis bogarak lesznek a mi utódaink. Es az ő haragjuk a mi pusztulásunkat okozhatná.

A nagy bánat, az átélt izgalmak, idő előtt sirba vitték a királyt. Szemőke egyedül maradt. Magányában gyakran folkeresték Bojta és Uzubu.

Szemőke szép velt, mint a hajnal. Szemei ragyogók, haja sötét, mint az éjszaka. Szája piros és mosolygó.

A két fivér majd megbomlott utána. Az idáig jó egyetértésben élő testvérek, a féltékenység behatása alatt, gyűlölni kezdték egymást.

Bojta kertészettel, Uzubu kincskereséssel foglalkozott.

Bojta sok fehér liliomot termelt. Es volt az ő kedven virága . . . Egy szép, harmatos reggelén, egy lépéssel átlépett Bálványos várába. Kezében liliommal, szájában édes, boldogító szerelimmal ment a leány elé. Olyan szépen kért, könyörgött:

— Édes Szemőké, aranyos virágom, nálad nélkül nem élhetek. Meghalok utánad.

Szemőke odaborult a férfi mellére, nyakát átfonta gömbölyű karjaival.

Az Ostffy ellen beadott petíciót Zaehár Emil elnöklétével tárgyalja a második tanács. A tárgyalás megnyitása után Hiller József dr. jelent meg Tetőfeleni Ármán helyett. Ostffy védelmét Fekete Károly dr. látja el. A megáldott választási elnök, Berzsényi Dezső dr. személyesen jelent meg. Fekete dr. a petíció ellen alaki kifogásokat emelt, aminek a tanács nem adott helyt.

A petíció etetéssel itatással vádolja meg az Ostffy pártot és azt mondja, hogy a választási elnök halottakat és távollévőket szavaztatott le, viszont Maróthy szavazót jogosulatlanul visszavont. A petíció kéri ezért a Kuriát, hogy Maróthyt mondja ki megválasztott képviselőnek.

A petíciók anyagának ismertetése után a tárgyalást mindkét tanács elnapolta.

A nagymező-utcai tűzfészek.

— Reich Adolfot letartóztatták. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

Amint már jelentettük, a Zucker tüztanyáján tegnap ismét tűz volt. Ezúszon esekély, lényegtelen tűz, amely kárt nem okozott, nem is okozhatott, de nem is az volt a célja, csak bizonyíték akart lenni Zucker ártatlansága mellett.

Igen érdekes körülmény, hogy ma tárgyalja a tábla Zucker védőjének felfolyamodását a vádtanács fogvatartási határozata ellen és tegnap, a tárgyalást megelőzőleg keletkezett az a tűz, melynek Zucker ártatlanságát kellett bizonyítani.

A rendőrségen ezt a tüzet várták, sőt előre megjósolták a tüzet. Amikor Csiszár dr. rendőrfogalmazó, a bűnvizsgálat erélyes és körültekintő vezetője letartóztatta Zuckert, azt mondta a detektíveknek és hírlapíróknak:

— Most legyünk résen. A raktár még egyszer ki fog gyúlni, mert azt akarják dokumentálni, hogy akkor is ég, ha Zucker nem irányíthatja a gyújtogatást.

Ez a jóslás tegnap valóra vált, még pedig olyan körülmények között, amelyek azt bizonyítják, hogy Zuckerék nagyon ostobának tartják a rendőrséget és roppant naiv módon akarják a vizsgálatot félrevezetni.

A gyújtogatás gyanuja tegnap egy mun-

ká-fiu, Klein Marcel 16 éves napszámos ellen irányult. Azt hitték, őt bujtották föl a gyújtogatásra. De kiderült, hogy a fiu még csak nem is volt a tűz színhelyén.

Ninesen kizárva azonban, hogy Zuckeréknek a fiuval céljaik voltak, mert a napszámosfiut 5 korona napibérrel szegődtették.

Ha pedig a nyem helyes, úgy a gyújtogató nyomára is Klein Marcel vezetett, mert a fiu zsebében gyufákat találtak, már pedig szigorú utasítása volt a hatóság részéről a raktárnoknak, Zucker sógorának, Reich Adolfnak, hogy az össze munkásokat meg kell motozni.

Klein Marcel azt valotta, hogy Reich soha sem motozott meg senkit. Már ez is gyanús volt, de voltak súlyosabb gyanúok Reich ellen.

A munkásokat Reich Adolf raktárnok minden este 7 órakor bocsátja el a munkából. Tegnap este visszatartotta őket, holott sürgős munka már nem volt.

Rend szerint, ha a késő délutáni órákban füvegkudományok érkeznek és a kocsikat már lerakni nem lehet, a kocsikat behuzatják az udvarra, a lovakat kifogják, a szállítmány ott marad reggelig.

Tegnap két kocsival érkeztek értékesebb füveghalmik. Reich nem engedte a kocsikat az udvarra, hanem a kapubíratba helyeztette őket. A rendőrvizsgálat szerint azért, hogy az értékes és nem biztosított füvegáruk az udvarban a tűz alkalmával kárt ne szenvedjenek.

Az udvarban baloldalt van egy szűk raktár, közvetlenül az illemhelyiely szemben. A szűk raktárban jobbról, balról rekeszek vannak, minden oldalon hat. Ezekben a rekeszekben csaknem értéktelen füveghalmik állanak. Ha a raktár ajtaja nyitva áll, a raktár baloldali végén elhelyezett faállványt látni lehet, a jobb felől nem.

A tűz a jobb oldali állvány középső rekeszében keletkezett, amelyben szalma volt.

A kis raktár ajtaja nehezen nyílik, tegnap este nyitva állt. Reich előzőleg a raktárban volt, aztán kiment az udvarra, ott leült és a rendőrral beszélgetett.

Néhány másodperc múlva felugrott és elkiáltotta magát:

— Tűz van!

Felkapott egy a keze ügyében álló vízzel megtöltött nagy aborkásüveget, berohant a raktárba és a tüzet vízzel leöntötte.

Még alig terjedt el a tűz híre, már ott termett egy sereg ember, köztük Zuckernek egy rokona, aki azt mondotta:

— Ime, Zucker nincsen itthon, mégis ég!

Reich Adolfot még az éjjel behozták a rendőrségre. Nevetve tagad mindent, ártatlannak mondja magát.

— Leosukathat, mondta a fogalmazónak, minket már meg nem lep semmi; mindenre el vagyunk készülve. Az ártatlanságom majd ki fog derülni.

Ma délelőtt megjelent Csiszár Imre Krezsák vizsgálóbíró előtt és jelentést tett az újabb eseményekről. Ugyancsak délelőtt a vizsgálóbíró újra kihallgatta Zuckert és Hammert. Csiszár Imre azt mondotta neki, hogy a Zucker-ügyben a napokban szenzációs letartóztatás fog történni.

A letartóztatásra azonban nem is sokáig kellett várni, mert mint fővárosi tudósítónk telefonálta: Zucker sógorát, Reich Adolfot a rendőrség ma este letartóztatta.

Krezsák dr. vizsgálóbíró különben ma hirdette ki a Zucker ügy letartóztatott foglyai előtt a vizsgálatot elrendelő végzést. Zucker Henrik ellen csaláson és hamis tanúzásra való rábíráson kívül gyújtogatás címen is elrendelik a vizsgálatot.

VÁROS ÉS MEGYE

Az Újtelep vízvezetéke. Az épülő új indóház munkálatai eljutottak odáig, hogy a vízvezetéki csöveket le kellene fektetni. Mint-hogy azonban a városnak az Újtelepen nincs csőhálózata, az aradi vízvezetékiség kérdést intézett a városhoz, hogy honnan kap majd vizet az indóház. A város ezt maga is szeretné tudni, de sem ő magának sem másnak erre feleletet adni nem tud. A közlekedési bizottság ma tartott ülésén felvetődött az a gondolat, hogy talán az Újtelepen a város egy önálló vízművet építsen? Mielőtt azonban tovább mehetnének a gondolatnál, tisztázni kell a dolog jogi természetét. Vajjon van-e joga a városnak a vízvezetéki per eldőltségig új vízművet építeni? A kérdést a jogügyi bizottság fogja tárgyalni és annak válasza után kerül sor a további intézkedésekre.

— Ha Bojta meghal, meghal Szemőke is. Szegta a boldog ember fuléba.

Erős zaj, zúgás riasztotta fel a szerelmeseket. Uszubu jött, mint a fergeg.

Szemében villogott a kárhóztos harag. Durván tépte ki a leányt kedvese karjaiból.

— Engem szeress, ne azt anyápic legényt. Nérd, én vagyok az erős, a hatalmas!... Mit ad neked Bojta? Hitvány burjánt. Amig én lábadozok teazem az egész világ kincseit.

— Az egész világ kincsénél drágább nekem az a szál virág, mit Bojta igaz érzéssel adott, — feleli a lány.

E naptól kezdve boszu és gyűlölet ütött tanyát az Uszubu szívében.

A fivérek gyakran mentek együtt vadászni. Uszubu — vadászat közben — elcsalta bátyját oda: ahol még madár sem jár.

Itt szembe állt vele.

— Bátya — mondá fenyegetőleg — egyikünk felesleges ezen a világon.

Ezzel, mint egy vadállat, rontott neki a mitem sejtő embernek.

Izonyu küzdelem fejlődött ki közöttük.

Az erdő sugott az erős lélekzettől. A föld megrándult a lábdobbanástól. Bojta keményen védekezett, de Uszubu legyőzte. Halva maradt...

Megüvegesedett, nyitott szeméi borzalmas kifejezéssel meredtek a gyilkos arcába Uszubu, e tekintettől megrémülve, szaladni kezdett. Mint

akit lidérek üldöznek, úgy rohant, futott hazafelé.

Beszárkózott. Ledobta magát illatos füvek-ből készült nyoszalyajára... Rázta a hideg... Fogai összeverődtek. Részketett. Félt. Ó, az erős, a hatalmas, ki idáig nem tudta: mi az a félelem. Most félt; mint egy gyermek.

Másnapra összeszedte magát. Leört néhányat a Bojta liliumaiból és elvitte Szemőkének.

— Bátyám beteg — mondá lesütött szemekkel — és e virágokat küldi neked.

Szemőkének odalett a dalos kedve.

Napról-napra várta szerelmesét. De az csak nem érkezett... Egyszer meglátta, hogy Uszubu vadászni megy és egy lépéssel átlépett Torja várába. Megakart látozni beteg kedvesét. Főlkutatta az egész várat. De Bojta nincs sehol... sehol!

Megfájult a szíve szegénynek és hangosan sirni, jajgatni kezdett.

— Bojta, édes Bojtám, hol vagy?... merre vagy?

— A föld alatt! — szólt meg egy tulvilági hang.

— Mit tegyek, hogy hozzád jussak? — kérdi a remegő leány.

— Földj lilium ágyba.

Szemőke kiszaladt a kertbe. Tépní, szagatni kezdte a Bojta lilumait. Köfénytelen

rendre á hordta a saját várába. A liliumokból ágyat készített magának.

Csakhamar megtöltötte a szobát a virágok édes, bódító illata. Szemőke mosolyogva fekszik a liliumok közé. És ajkán a Bojta nevével alszik el.

Uszubu reggel halva találta. Ordított fájdalmában, mint egy párja vesztett tigris. Káromolta az eget, az Istenekeket, kik elvették az ő egyetlenét. Rázta a halottat. Életet próbált lehelni bele.

— Hagyj békét Szemőkének! Ó az enyém! — hangzik a föld alól a Bojta fenyegető hangja.

Uszubu rémületében gomolyaggá húzódik össze.

— Temessed mellém!... Különben visszatérek! — folytatja a szellem.

Uszubu engedeimeskedett.

E naptól kezdve egyedül bolyongott a világon Ó, az utolsó óriás.

Bánatra kelt, bánatra feküdt. Nem volt a-i szeresse. Nem volt aki vigasztalja, bátorítsa.

Furdalta a lelkiismeret és nem volt egy jó barát, akinek panaszkodhatott volna.

Napról-napra hervadt a sir felé. Halála előtt pár nappal ezt róttta fel egy aranyos páleára:

„A boszu édes, de keserű a gyümölcse!”

Két szobor.

A Csiky és Fábian Gábor-szobrok sziluettje.

Arad, szeptember 13.

Két papírmásé-alakot állítottak ma a városháza elé, a két gyepágy legszéleire, egészen a gyalogjáró mellé. Az egyik a Csiky Gergely, a másik a Fábian Gábor mellaszobrának sziluettje. A szobor-sziluettek fölállítására kétségen kívül arra való, hogy a közvélemény a maga tapasztalata alapján ítéletet formáljon arról: vajjon jó helyen lennének a kiszemelt téren a szobrok? Így mindenesetre helyesebb, mintha az ítéletet akkor kellene formálni, mikor magukat a szobrokat fölállították s amikor már alig lehet a változtatni a dologon.

Dél óta áll a városháza előtt a két nagy író szobrának papír váza s az arra járók szinte kivétel nélkül megegyeztek abban a véleményben: az a ponton mind a két szobor rossz, igen rossz helyen lenne.

A városház-térnek, amelynek elhelyezését talán még Steindl tervezte úgy, hogy elébe szobor kerüljön, nincs szerencséje a szobrokkal. Nem illett oda a Kossuth-szobor és még kevésbé való oda ez a két kisebb mellaszobor. Szinte bántó, kegyeletlenség lenne a két hatatlanra, ha szobruk úgy állana a városháza negy kőtömbje előtt, mint két nárványtuskó, amely belevész annak sárgaszürke szírébe.

A háttér-elmélet minden szavának elmond ez az elhelyezés. Ilyen mellaszobrok más-ként el se képzelhetők, mint lombos, árnyas háttérrel. E tekintetben jó elhelyezése van egy különben, sajnos, igen kevésbé sikerült aradi szobornak: annak, amely állítólag Darányi János, Aradváros egykori érdemes főorvosának és filantropjának képmása akar lenni. Azért, mert van egy rossz szobrunk jó háttérrel, a két jobb szobornak mindjárt rossz háttérrel kell adni?

Ilyen zsánerű szobrok, mint aminőknek a Csiky- és a Fábian-szobor látszanak, önkéntelenül is parkba kívánkoznak. S vajjon mi akadály van annak, hogy mindkettőt a Salacz-parkban helyezték el, amelynek eddig sem minő műalkotása nincsen? Ott bizonyára könnyen lehetne illő, plasztikus környezetet találni mindkettő számára.

Lehet, hogy bizonyos kisvárosi hiúság akarja a szobrokat a városháza elé juttatni. Ami kevesünk van, szeretjük a kirakatba tenni, s atól félünk, hogy a parkban kevesen látnák meg. Bizony, eléggé ferde felfogás. Grácnak legszebb szobra — az *Anastasius Grün* t átr zoló — a Stad park közepén van, nem szólva Budapestről, a hol őt hat szobor van a város- ligatban, közöttük vélellenül a legszebb p sti szobor: az *Anonymus* emlék. Költők, írók szobra különben se kívánkozik a forgalom zájába és sokkal inkább illik a természet zöld-jébe, a fák, lugasok közé, ahol önként lengi őket körül a poézianek csöndes hangulata.

De ha már mindenáron a városháza elé kellene kirakni a szobrokat, — olyan esőkönyösöset látunk a város különböző terveinél, hogy ezt a lehetetlenséget is föl kell tennünk — akkor se jöhet a sziluettek által megjelölt helyre, ahol mintha arra lenne, hogy a járókelők beleüt-közzenek a magányos kő-oszlopokba. Akkor is talán tűrhetőbben lehetne a városháza előtti két gyepágy közepén, a virágok helyére tenni, olyan háttérrel formálva a szobroknak, amely megkíméli a városháza széles fűcsak gyilkos hatásától. De jobb azzal meg se próbálkozni. Ha már meg van írva, hogy a városháza elé

szobornak kell jutni, akkor várjunk egy más szoborra; ha ezt a kettőt odatennék, csak arra való lenne, hogy személtető alakban matassák be a legsúlyosabb esztétikai hibákat.

Ki a bűnös?

(Rendőri nyomás a Maros-katasztrófa ügyében — Mi volt a szerencsétlenség oka?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Az aradi rendőrség büntügyi osztálya ma folytatta a kihallgatásokat a megrendítő vizi katasztrófa ügyében és a mai kihallgatások eredménye egészen más színtűt tünteti fel azokat a felelős személyeket, akik az ujaradi átkelés kezelésére befolytak. Harold Antal vallomásaiban határozottan állítja, hogy ő senkinek parancsot nem adott, hogy a csónakot hagyja el és rakja le a cserépet, Schmidt József és mester kihallgatása alkalmával ezt a kijelentést azzal erősítette meg, hogy a révészek az ő felszólítására hagyták el szolgálati állomásaikat és az ő kértére segédkeztek a cserépet lerakásban. Közvetlenül felelősségre vonható egyén ezek után uzylátszik nincs. Az ősmester nem felelős azért, hogy a csónakon az előírások legénységgel járnak-e vagy nem. Harold bizonyítani fogja, hogy az ő skaratával és tudásával semmi olyan nem történt, ami csak egy hajszállyal is veszélyeztette volna a csónakra ülők életét.

És azonban ezeknek a látszólagos igazságnak ellentmond az, hogy a már tegnap is idézett és 1908 július 2-ikán kelt engedélyokirat szerint, a csónakban állandóan két józan révésznek kell lennie és hogy a halálde-reglyén tegnap egy járatlan napszámos vezérelt szolgálatot, azt a révjobb bérletjének tudnia kellett. A pénztárban is az ő megbízottja ül és ennek látnia kellett, hogy a tizenhat személyl terhelt csónakot ki vezeti. A ma kihallgatott révészek maguk vallották, hogy Harold többször tiltakozott az ellen, hogy egy ember vigye át a járnűvet, mert igen sokszor megtörtént már az, hogy egy-egy révész más munkával foglalkozkodott és otthagya társára az evezést és kormányzást.

Rendkívül súlyos és szomorú érdekes bizonyítékokat szereztünk arra, hogy a letartóztatott Nikin János tulajdonsága, esőkönyös-sége direktre a pusztulásba vitte az utasokat és felbírjuk a rendőrséget, hogy erre a körülményre terjessze ki a legszélesebb nyomozást és vegye jegyzőkönyvbe valamennyi magamnekült utasnak az idevágó vallomását.

Harold Antalt ma délelőtt hallgatta ki Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy. Elmondta, hogy a szerencsétlenségről csak akkor szerzett tudomást, mikor a mentési munkálatok bevoltak fejezve. Nikin János évek óta szokott kisegítő teendőket végezni és jó evezőnek ismeri. A cseréphordástoz senkit nem rendelt ki, tudomásul sem tít arról, hogy Schmidt József és elszólt minden csónakról egy-egy révészt; ő erre utasítást nem adott, de tőle Schmidt erre engedélyt nem is kért. A csónak — úgymond — tükterhelve nem volt, mert az engedélyokirat szerint a két révészen kívül tizenöt személy foglalhat abban helyet.

Schmidt József ősmester így vallott: Tény az, hogy a szerencsétlenség megtörténte előtt a zsigmondházi oldalon volt révészeket felszólítottam, hogy aki ráér, jöjjen és segítsen nekem cserépet lerakni. Harold háza udvarán, mely az átjáró közelében van. Ez azonban Harold tudta és utasítása nélkül történt. Nem

igaz tehát Nikin és Gulyás ama állítása, hogy Harold minden csónaktól egy-egy embert magához munkára rendelt.

Kihallgatták ezután Dima György, Dima Miklós és Pécskán György révészeke, akik szintén azt mondták, hogy nem Harold szólította el őket a csónaktól. Bismerték, hogy többszörösen szoktak egyedül is csónakot vezetni, de ez csak csekély vízállásnál van és ekkor is Harold tilakozása dacára.

Ez ugyan egy kissé fura színtűt tünteti fel az ellenőrzésnek a rendszerét, ha az ember-életért első sorban felelős bérletnek határozott és szigorú tiltakozását egy révész annyira sem respektálja, hogy az életveszélyes cselekedetét több ízben megismételni ne merészkedjen. Tegnap délelőtt is mindanegy csónakról hiányzott egy-egy ember és ez annál súlyosabban e-ik beszámíthat alá, mert nem is a munkaadójuk parancsára, hanem egy teljesen idegen ember egyszerű kérelmére, gondolkodás nélkül otthagyták állásukat és rábízták a felém, i erőre az átkelés lebonyolítását.

A bíróság feladata lesz meggyőződést szereztetni arról, hogy a fokozatos felelősség elve nem érvényesül ebben az emberi életre oly végzetessé válható üzletben és annak megítélésétől függ az is, vajjon reniben van-e az, hogy bárkinek felszólítására a révészek elhagyhatják a csónakot és lehetővé teszik, hogy Nikin János a halálba vigye az utasait.

— Nikin Jánosnak a halálos csónakázás közben tanúsított magatartása és cselekedetei okozták a négy ember halálát — mondotta el ma Schmidt Miklós, aki, mint megirtuk, az egyetlen volt utastársai közül, aki még idejekorán kaptat el a láncot és a malom padlójára tudott felkapaszkodni.

— Mikor látuk, hogy csónakunk a városi ingyen firdőhöz sodródik — mondotta Schmidt munkatársunknak — tudatában voltunk annak, hogy életünk forog veszélyben. Ért a csónak orrában állottam, mellettem Schlézinger Lipót foglalt helyet. A firdő vízfogójához érve mindketten rákiáltottunk a fejt vesz tett evezősz, hogy igyekezzék a csónakot a partra vinni.

— *Wir fahren ja in die Mühle* — kiáltottam oda Nikinnek, aki erre egykedvűen huzta fel a vállát. Átláttam, hogy ez az ember kész elveszíteni tizenöt életet, semhogy társai gyonyolódásának kitegye magát azért, hogy az aradi partról elindulva az aradi partot köti ki.

— A firdő és malom közti vízbe érve Schlézinger arra kérte az utolsó deszkán ülő asszonyokat, hogy keljenek fel és adják át az ülőket, mert ezzel segíthetünk a tehetetlen révészeknek az evezésben. Ért ragadtam meg a deszkát, amelylyel töltem ki a partra a járnűvet. Minden erőmnek a megfeszítése hiábavaló volt, mert Nikin nem akarta a csónakot a malom e-rti erős vízfolyástól eltéríteni és nem segített az evezővel. Ha csak úgy kormányozza a csónakot, hogy azt a vízfolyásban megtartja, akkor is ki tudtam volna néhány csapással lökni a partra. Az életosztón által sugallt egyedüli utját a menekvésnek elzárta a révész esőkönyösösége. Szerencsénkre a malom keréke az utolsó pillanatban megállott, mert ha a forgó kerék kapja el a csónakot, akkor valamennyien odaveszünk.

A rendőrség ma reggel az addig felvett jegyzőkönyveket átküldötte az aradi ügyészséghez. Ez megtereste a vizsgálóbíró az iránt, hogy rendelje el a hullák felboncolását. Nagel Györgyöt ma délután a temető hullakamrájában boncolták fel. Posgay István dr. és Auszterwail László dr. törvényszéki orvosok és a megadott engedély alapján Ujaradra szállították.

Molnár államtitkár a kulturpalotáról.

— „Ne épüljön a Baross-parkban.“ —
(Saját munkatársunk jelentése.)

Arad, szeptember 13.

Az a mozgalom, amelyet több törvényhatósági bizottsági tag indított meg és amelyet az Aradi Közlöny kezdetől fogva lelkesen támogatott — ma jelentős fordulathoz jutott. A közoktatásügyi minisztérium egyik államtitkárja ma kijelentette munkatársunk előtt, hogy az esetben, ha a közgyűlés a jelenleginél alkalmasabb helyet talál a kulturpalota céljára és ily értelemben határoz, ez ellen a minisztériumnak nem lesz kifogása. Ezzel a kijelentéssel a legilletékesebb helyről cáfolták meg azoknak az álláspontját, akik a városi tanácssal élükön, félnék aggodalommal hangsúlyozták, hogy a kulturpalota elhelyezésének kérdése szent és sérthetetlen, ahhoz hozzányulni nem szabad, mert akkor a város elesik attól a háromszázezer koronás államsegélytől, amelyet Apponyi Albert gróf csak azon kikötés mellett helyezett kilátásba, ha a kulturpalota a Baross-parkba kerül. E nélkül a pénz nélkül a kulturpalotát nem lehet megcsinálni, mondták fejet rázva a városi bölcsek és jobb a magas minisztériumot nem magunkra haragítani. Amit pedig a miniszter egyszer kimondott, azon változtatni nem lehet.

Molnár Viktor államtitkár mai nyilatkozata megnyugtathatja az aggodalmaskodókat és a kételkedőket. „Ha a polgárság érdekének a Ferenc József-tér jobban megfelel, nincs semmi akadálya az előbbi miniszteriális elhatározás megváltoztatásának“ — mondotta az államtitkár, aki egyben megígérte azt is, hogy fokozott figyelmet és érdeklődést fog szentelni a kulturpalota ügyének.

Ezek után a szerdai közgyűlésnek valóban nem lehet habozni valója. Az utolsó ellenérvnek megdöntésével mindenki teláthatja, hogy a Baross-parki lehetetlen terv helyett, amely agyonüti a parkot és agyonüti a palotát is, a Ferenc József-téri elhelyezést kell választani. Az esztétikai és városfejlesztési, valamint a forgalmi szempontok mind-mind e mellett a terv mellett döntenek. Az államtitkár mai nyilatkozata után bizonyos, hogy a minisztérium nem fog akadályokat gördíteni a tervváltoztatás elé és nem fogja ezt tenni a Muzéumok és Könyvtárak Országos Felügyelősége sem, amelynek egyik vezető tagja, Fejérpataky László dr. udvari tanácsos a leglelkesebben fogadta az új tervet.

Kíváncsian várjuk ezek után a mai közgyűlés állásfoglalását.

Munkatársunk látogatásáról a következőkben számolunk be:

Beszélgetés az államtitkárval.

Munkatársunk tegnap déli tizenkét órakor felkereste Molnár Viktor dr. közoktatásügyi államtitkárt, hogy a minisztérium álláspontját megtudakolja. Az államtitkár felkérte munka-

társunkat, hogy ismertesse részletesen az ügyet.

Munkatársunk behatóan ismertette a dolog geneziséjét, ismertette a Ferenc József-téri elhelyezés előnyeit, a Baross-parki terv hátrányai mellett, a mely utóbbi agyonütné a parkot és agyonütné a palotát is. Az államtitkár figyelmesen hallgatta az előadást, majd a következőket mondotta:

— A dolog most már elég világosan áll előttem, azonban nyilatkozni a vonatkozó előiratok és tervrajzok nélkül nagyon bajos dolog. Én csak általánosságban ismerem a kérdést, de részleteiben nem. Legifjabb Szász Károly miniszteri tanácsos és Jancsó Benedek osztálytanácsos a referensek. Annyit azonban mondhatok, hogyha a város valami alkalmasabb, jobb helyet tud a mostaninál, amit mi elfogadhatunk, ez ellen nem lehet semmi észrevételünk, ezt nem kifogásolhatjuk. Mondom, kicsit bajos a konkrét esetben nyilatkozni, mert most hallom ugyszólván először a dolgot.

— Nem képez-e akadályt az a miniszteri rendelet, melyet Apponyi Albert gróf, az előbbi kultuszminiszter adott ki és amely „csak az esetben“ adja meg az államsegélyt, ha a kulturpalota a Baross-parkban épül fel? — kérdezte munkatársunk. Lehet-e ezen változtatni?

— Ez nem akadály, — felelte az államtitkár — és lehet változtatni rajta. Hiszen mi is azt akarjuk, hogy az ügy a város érdekeinek minél tökéletesebb szemmel tartásával intéztessék el. Mondom, nem ismerem annyira az ügyet, nem tudom, mi rejtezik a háttérben, de ha tényleg úgy áll, mint ahogyan Ön előadta és ez az új hely városfejlesztési és szépészeti szempontokból alkalmasabb és ha a közgyűlés így határoz, mi nem fogjuk ellenézni a dolgot. Mindenesetre azt a helyet kell választani, a mely a kultura és a város polgárságának érdekéből minél megfelelőbb. A dolgot különben alapos tanulmányozás tárgyává fogom tenni, hogy teljesen tisztán álljon előttem. Megjegyzem, — ismételte az államtitkár — hogy ez a nyilatkozat csak általános elvi jellegű, mert itt ismerni kell minden részletkérdést, hogy az ember határozott kijelentéseket tehessen.

Az államtitkár után munkatársunk az ügy referenseit kereste, azonban egyiket sem találta otthon.

Kár lenne a szép fákért . . .

Fejérpataky László dr. egyetemi tanár, udvari tanácsos, muzeumi ór, akit szintén véleményadásra szólítottunk fel, (a 300.000 korona fele ugyanis a muzeumok és könyvtárak alapja terhére esik) így nyilatkozott munkatársunk előtt:

— Az ügyet elég jól ismerem. A muzeumok és könyvtárak felügyelősége megbízásából Mihalik Lajos és Hütl Dezső dr. jártak Aradon, akik nem voltak nagyon elragadtatva a tervezett helytől, éppen elrejtettsége miatt. Az akkor felmerült három terv közül azonban relatíve ez látszott a legalkalmasabbnak. Ha jól tudom, valami szeszgyár melletti hely, meg a Bo-

ross Béni-tér jött kombinációba a Baross-park mellett. En is, Szalay Imre dr. is, a muzeum igazgatója jobb szeretünk volna valami szép, nyílt teret, ahol az ember beleütköznék az épületbe, de hát az ottani tényezők azt mondták, hogy nincs ilyen és így fogadtuk el a Baross-parkot, különösen azért, mert az ottani építész, ha jól tudom Szántay, terve nagyon megnyerte a tetszésünket. De nagy kár lenne azért a szép sétányért, kár volna kivágni azokat a szép fákat.

— Szóval, ha alkalmasabb helyet találnának a kulturpalotára, a főfelügyelőség nem emelne ez ellen kifogást?

— Ellenkezőleg. Mi örülnénk, a legjobban ennek a megoldásnak, felelte Fejérpataky dr.

A merev tanács

Megírtuk, hogy több törvényhatósági bizottsági tag a holnap tartandó közgyűlés elé azzal az indítvánnyal lép, hogy a kulturpalota helyéül kijelölt Baross-parkot mentse meg a törvényhatóság az elpusztulástól és jelölje ki a palota monumentális arányainak sokkal jobban megfelelő Ferenc József városrészt a közművelődési ház helyéül. A tanács azt javasolja ezzel szemben, hogy a közgyűlés ragaszkodjék a miniszter által is jóváhagyott első határozatához és térjen napirendre az indítvány felett.

A kolera.

— Újabb megbetegedések. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 13.

Most már minden kétséget kizárólag meg lehet állapítani, hogy a kolerajárvány minden óvintézkedés dacára is befészkelődött Magyarországra. A jelek azt mutatják, hogy a Duna vize van megfertőzve és így elsősorban a dunamenti községeket fenyegeti veszedelem.

Mai távirataink, amelyben több helyről jelentenek újabb megbetegedéseket, a következők:

Budapestről jelentik: A belügyminiszternek ma táviratilag ismét három koleragyanus esetet jelentettek Mohácsról, Alsónyékéről és Esztergomból. Mindhárom esetben a bakteorológiai vizsgálat folyamatban van.

Esztergomból jelentik: Bilsicz Pál munkás a Duna vizéből ivott, emiatt rosszul lett és koleragyanus körülmények között szállították be a járványkórházba. Állapota súlyos. A kellő óvintézkedéseket megtették.

Székesfehérvárról táviratozzák: A fejérmegyei Erosi községben Keresztes József 47 éves gazda tegnap koleragyanus körülmények között meghalt. Keresztes hulláját ma felboncolták, de a halál okát még most se lehet biztosan tudni. A holttest merev és szederjes, ami kolerára enged következtetni. Az elhunyt ember beleit bakteorológiai vizsgálat céljából felküldték Budapestre. Keresztest egyházi szertartás nélkül temették el, lakását fertőtlenítették és hozzátartozóit megfigyelés alá helyezték.

Miután így a járvány mind fenyegetőbbé válik, a hatóságok mindent elkövetnek a baj megakadályozására.

Sarlot Donokos rendőrfőkapitány és Tisch Mór dr. főorvos ma együttes előterjesztést tettek a tanácshoz és kérik, hogy ez rendelje el három karantén állomás építését, ahol a kolera megbetegedett egyének hozzátartozóit

különítsék és megfigyeljék. Három barakk épületet fog emeltetni a tanács, melynek mind-egyikében 30—32 emberre lesz hely és teljes berendezés. A mérnöki hivatal már kapott utasítást az építésre.

Szabolcsvármegye alispánja ma arról értesítette a várost, hogy a kolerajárvány miatt eltiltotta a máriapócsi bucsu megtartását.

A bihari haramia üldözése.

— Aradmegye határán letartóztatták? —
Regényes hajsza.

— Az Arad Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Egy hét óta — ugyszólván éjjelnappal — folyik a hajsza Bihar megyében az ujkor legnagyobb, legkegyetlenebb haramiája, *Vitális Imre* ellen, akinek több ember meggyilkolása nyomja a lelkiismeretét. Csaknem kétszáz csendőr teljes fegyverzettel üldözi ezt az alattomos haramiát, akiknek — már-már azt hitték — teljesen nyoma veszett. Abban a nagygyűrűben, amelyet a csendőrök Berettyószentmárton környékén vontak, sehol se találták *Vitális Imrét*. Kétségtelennek látszott, hogy a haramia kimenekült a csendőrök környezetéből, azért nem találták. Mert hiszen a fegyveres csapat fölmutatta az egész vidék összes rejtett helyeit. Az a jelentés, amely ma délután érkezett az *Aradi Közlöny*-hez, azt mutatja, hogy *Vitális csakugyan kibújt a csendőrök kordonból és Aradmegye határáig jutott. A következők igazolják, hogy nem tulzolt-e az a híradás, amely szerint Aradmegye határán Vitális Imrét egy vadásztársaság elfogta és a haramiát már föl is ismerték.*

A bihari rablógyilkos bűneiről és elfogatásáról ez a tudósításunk szól:

(A gyilkosság és a bujdosás.)

Augusztus hónap huszonhatodikán Nagyvárad mellett, Felixföld és Hájó község között, egy domb oldalában véreben holtan találtak *Szirb György* hájói marhakereskedőt. A rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlen rablógyilkosság áldozata lett. *Szirb* aznap délután Nagyváradon járt, a vásártéren eladta jószágát és délután hazaindult Hájó községbe a családjához. Minthogy féltette ezerhatyáz koronáját, előbb postán feladta neje címére az összegét. Legalább nem veszik el tőlem utközben utonállók, gondolta magában és hazafelé tartott. A boldogtalan nem vette észre, hogy már a vásártéren egy alacsony, köpcös termetű, beteges külsejű, barna hajú és bajuszu, sunyi tekintetű ember ólalkodik körülötte. Az idegen lakkeszimat, sötét ruhát és puha fekete kalapot viselt. Vállán Lancaster-puska volt. A nagyváradi titkosrendőrök nyomozásuk során konstataáltak, hogy ez az ember utána lopózott *Szirbnek* és a midőn a domb oldalába értek, hátulról lelőtte, majd kirabolta. A gyilkos mindössze tizegyezer koronát talált a halottnál. Nagyon siethetett, mert közben a holttest mellett leejtette kalapját, melyet már nem volt ideje felemelni. A kalapot a detektívek megtalálták. Vedonatuj kalap volt. Selyembéléésében ez az írás volt olvasható: *Rosenberg Ignác, Berettyóújfalú*. *Rosenberg* pontosan megtudta mondanivalóját, kinek adta el a kalapot. Három héttel ezelőtt öt koronáért *Vitális Imre* berettyószentmártoni gazdának, a kire hajszálpontossággal ráillett annak a sunyi tekintetű embernek a személyleírása, a kit több tanu látott *Szirb* nyomában leselkedni.

Berettyóújfalúól egy kilométernyire, a Berettyó tulsó partján fekszik Berettyószentmárton. E piszkos, poros falunak több mint háromszáz év óta ősalakója a *Vitális-család*. A

familia tagjai kivétel nélkül dúsgazdag parasz-tok. Van közöttük milliomos is. A legkisebb vagyona, csak kétszáz ezer koronája, van *Vitális Lajosnak*, a főbírónak. *Vitális Lajosnak* az unokabéce *Vitális Imre*, egy huszonkilocsves naplopó. Kezdetlen, vérszomjas, feketelelkű ember. A katonaságnál, Budapestben a tizenhatos huszároknál szolgált, ötödfelelvi börtönt ült, mert verekedés közben agyonszurta egy bajtársát. Kiszabadulva a katonabörtönből, hazaküldték. Fozságában beteg lett, bélosavordást kapott, amiért két ízben operálták is. Betegsége annyira megviselte, hogy további szolgálatra alkalmatlanná vált. Abban az időben haltak meg szülei, akik tizenhét hold földet és néhány ezer koronát testáltk reá. *Vitálisnak* első dolga volt örökségét elkölteni. Nem dolgozott, örökségéből élt. Ezéss Berettyószentmárton réműleibe esett, amikor híre terjedt, hogy *Vitális Imre* hazajön.

Ebbe a kegyetlen emberbe bolondult bele szerencsétlenségére az unokahuga: *Vitális Eszter*. Negyedfél évvel ezelőtt ment feleségül hozzá, de egy percig sem volt boldog vele. A feketelelkű ember kirozta, gyötörte és sokszor verésre verte. Nem is titkolta, hogy az asszony kintzása neki gyönyörűséget okoz. *Vitális Imréné* többször el akart szokni urától, de anyja, özv. *Vitális Lászlóné*, született *Bacsa Zsuzsánna* lebeszélte.

Azt hitte, megjavul *Vitális*. De hogy javult az meg! E lelközög. Napról napra vadabb lett. Vérszomját embereken büntetlenül nem tölthetvén ki, vadászatra adta magát. Közben elpazarolta örökségét és a felesége tizezer koronáját kérte. Az asszony megtagadta ezt, amiért *Vitális* agyonütésével fenyegette. Majd dühöngve elrohant.

Öt nappal később, szeptember elsején csendőrök állították be *Vitális*ék portájára. *Vitális Imrét* keresték. Az asszony, aki nyolc hónapos áldott állapotban volt, tudomására adta a csendőröknek, hogy ura nincs otthon.

— Egy kalapot hoztunk — folytatták a csendőrök és mezmutatták az asszonynak a kalapot, amelyet *Szirb* holtteste mellett találtak és amelyről aznap állította *Rosenberg Ignác* berettyóújfalusi kereskedő, hogy *Vitális Imre* vette tőle.

— A kalap a férjemé — válaszolta *Vitálisné* — egész határozottan felismerem.

Miután a csendőrök még egy darabig faggatták az asszonyt, hogy férje merre jár, távoztak.

— Ha *Vitális* netán haza jönne, úgy mondja meg neki, hogy saját érdekében azonnal jelentkezzék a községhez.

E szavakkal bucsutak el a csendőrök és kimentek a határba, arra a helyre, ahol *Vitális* vadászni szokott. Le akarták őt tartóztatni. Alighogy eltűntek, egyszerre betoppant *Vitális Sötéten*, haragosan mérte végig feleségét, majd fogszikorvatva kérdezte:

— Mit akartak itt a csendőrök?!

— Kerestek, — bizonyára megint rossz fát tettél a tűzre? De nini, sportsapka van a fejeden, hová tetted a kalapodat?

Vitális dühösen rámondult az asszonynak:

— Mi közöd hozzá?

Aztán leosonduzott. Az asztalhoz telepedett és ételt, meg italt kért. Anyósa, egy még ötvenkét éves kora dacára jól konzervált asszony, elébe rakott hideg sültet és egy liter bort. *Vitális* mohón neki esett az evésnek és közben nagyokat ivott. Negyed óra alatt elfogyott a bor. Még egy litert kért. Hoztak neki. Azt gondolták, hogy berug és elalszik tőle... *Vitális* csakugyan berugott, de nem feküdt le. Az asszonyok nagy bámulatára jó kedve kerekedett, majd átfogta anyósa derekát és szerelmi ajánlatokkal kezdte ostromolni. Az öreg asszony ellökte magától.

— Elrugas magadtól! — fakadt ki mérgesen *Vitális*. — Valassz: vagy elfogaded szerelmemet, vagy lelélek.

Es már ráfogta puskája csövét anyósa-ra. Ez földre akart ugrani, de e pillanatban eldődött a fegyver és özvegy *Vitális Lászlóné* jalkiáltással összerogyott. Harmincegy sörét halt be hasába, mint később megállapították, mert az öreg asszony másnap, szeptember másodikán délután meghalt.

Vitálisné anyját összerogyini látván, neki akart rentani a vérengző embernek, de az fegyverét most ráirányította. Rá is sütötte a pus-

kát, de nem talált, mert az asszony hirtelen elbátozással kiugrott az ablakon és bangos segítségkiáltás közben kifutott az utcára.

A vadember egy ugrással kint termett és eltűnt az éj sötétjében.

Amikor a csendőrök megtudták az újabb gyilkosságot, halálra keresték a haramiát. *Várady Imre* esendőrözmeister többet magával akkor éjjel a temető mellett haladt el. *Vitális* a temetőben leselkedett rájuk és a vaksötét dacára is, lelőtte *Váradyt*, aki nyomban meghalt.

A többi esendőrök hiába kutatták; eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Azóta csaknem kétszáz esendőr vadászik a haramiára. A lakosság nem mer a határba menni, mert félnek, hogy *Vitális* lesből rájuk lö. Mindenkit árulójának hisz.

(Elfogták a haramiát.)

Sankise tudta: hol rejtőzhatik a gyilkos. Állítólag többfelé látták, de két nap óta nem tudott senki hirt mondani róla. Eppen ez teszi hihetővé az alább következő érdekes jelentést, amelyet az Aradmegye határán, Bokszeg mellett lévő *Beél* községből jelentettek nekünk ma délután:

Vasárnap délután nagyobb vadásztársaság ment ki abba az erdőbe, amely *Beél* és *Bokszeg* között terül el. A társaság tagjai észrevették, hogy az egyik bozótban mozog valami. Már éppen odaakartak lőni, amikor négykézláb kiszaladt egy emberformájú alak.

— Állj, mert lelőlek! — kiáltotta a társaság egyik tagja.

Az idegen föltápáskodott *Vörösképű*, piszkos, hajlott, kigyöngült alak állott a társaság előtt.

— Ki vagy? — kérdezték.

Az nem felelt, csak vigyorgott. Höltyének mutatta magát. A rejtelmes embert nem engedték el, hanem bevitték a *beéli* esendőrségre, ahol *Szabó Lajos* őrmester vette át a titokzatos idegent. Azonnal faggatni kezdte:

— Honnét való vagy?

— Jeruzsálemből.

— Ne hazudj! — kiáltott rá az őrmester.

— Ki az apád?

— Szent Péter, — felelte a parasztruhás ember és folyton vigyorgott. — Az őrmester egyelőre őrizetbe helyezte.

Hét ón délután nagy szenzáció híre futott szét *Beél* községben. Az emberek egymásnak ujságotlák:

— *Vitális Imre* a esendőrségen van. Elfogták *Vitális*!

Enek ez a magyarázata: *Szabó* esendőr-őrmester hétfőn délelőt megkapta Berettyószentmártonból a haramia legpontosabb személyleírását, amelyből megállapította, hogy a *Beélben* elfogott a höltyeséget szimuláló parasztember nem lehet más, mint a bihari haramia. Ma délután Nagyváradtól két férfi érkezett *Beélbe*, a holnapi hetivásárra. Ezek a *Kemény Testvérek* nagyszalontai tojáskereskedő cég bevásárlói, akik persze szintén meghallották azt a hirt, hogy *Vitális* a községben elfogták.

— Ha csakugyan *Vitális* az, — mondták — akkor miink ráismerünk. Vele katonáskodtunk Pesten.

A két bevásárló elment *Szabó* esendőr-őrmesterhez és elmondták, hogy ők jól ismerik a haramiát. Az őrmester azonnal elővezette a titokzatos alakot, aki most is vigyorgott.

— Ez az! Ez *Vitális*! — kiáltottak föl a szalontaiak.

A fogoly röhögött:

— Szent Péter az spám. Jeruzsálemből gyövék.

— Nem ismered, koma? — mondta az egyik neki.

— Nem látalak téged. Vak vagyok. Hol vagytok?

— Vitális tovább játszotta a hülyét. Most már Barettyószentmártonból fogtak tanukat vinni, hogy kétségtelenül megállapítsák személyazonosságát.

(*Vitális bujdosik?*)

— A hirnek épen ellenkezőjét jelenti este nagyváradi tudósítónk. Eszerint Vitálist nem foghatták el Beélen, mert az még most is a beregböszörményi erdőben bujdosik. Egy juhászember, akitől kenyeret rabolt s aki határozottan felismerte, mert együtt raboskodott vele, bemondta a csendőröknek, hogy Vitális a beregböszörményi erdőben bujdosik. A csendőrség erre körülfogta az erdőt s hajnalban rohamot készül intézni az erdő ellen, hogy fölzavarja a rég üldözött vadat.

Békéscsabáról jelentik: Vitális Imrét Békéscsaba megyében is üldözi a csendőrség. Tegnap egy békéscsaba megyei asszony jelent meg a csendőrségnél, aki elárulta, hogy tudomása szerint Vitális Szeghalom környékén bujdosik. A község határában lakik egy régi szeretője és azt gyakran felkeresi. Erre a híradásra a békéscsabai csendőrpáncsok Szeghalom községben 160 csendőrt összpontosított és holnap-tól kezdve megindul a keresés ezen a vidéken is.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Marházy színtársulata Makón. Makóról írják: Holnap megjelennek az előleges színházi jelem ések, amelyek tudásra adják a közönségnek, hogy Marházy Miklós színtársulata szeptember hó 17-én, szombaton tartja megnyitóját előadását a makói Hollósy Kornelia színházban. Nagyon rövid szezonnra van kilátás. Egy hónapos szezonn van ugyan előirányozva, de hogy be is lehet-e azt majd tartani, az az időjárástól függ. Állandóan szép időjárás mellett nem lehetetlen október 15-ikéig játszani a színházban, de ha esős, hűvös lesz az időjárás, nem lesz kinek játszani, mert a közönség nem teszi ki magát a meghülés veszélyeinek. A társulat különben teljesen újra van szervezve, a múlt évi tagok közül alig maradt meg néhány, amint azt az itt következő névsor mutatja: Művészi személyzet: M. Turchányi Olga primadonna, Madarasi Fekete Ily hősnő, Tompa Irma naiva, Szepesi Szidi anya, F. Tibor Lóry komikusz, Köröndy Ilonka szubrett, Pálfy Mariska társalgási színésznő, Gitta Otília táncos szubrett, Sebestyén Rózsika énekes naiva, Komor Emma táncosnő, Balogh Béla bonviván, Székely Jenő énekes naturburs, Tompa Béla naturburs, Sipos Giza apa és jellemzőnész, Madas István komikus, Szentes János operett buffó, Margittay Gyula hőszerelemes, Bakó Lajos baritonista, Marházy Miklós bonviván, Horváth Arnold tenorista, Latabár Rezső táncmester.

* A színház bérlete. A régi bérlet helyei helnapután, esztendőkon, szeptember 15-én déli 12 óráig tartottak fenn; akik addig helyüket ki nem váltják, jogukat elvesztik és az újabb bérletre jelentkezőknek fognak kiadatni. Kéri a pénztáros tehát a régi bérletet, hogy amennyiben helyeikre reflektálnak, sziveskedjenek a fent jelzett napig bérletük iránt intézkedni. Az újabb bérletet pedig értesíti, hogy szeptember 15-én délután 3 órákor sziveskedjenek a bérletjegyeket átvenni. Bérletni lehet szeptember 27-ig páholyokat az első emeleten A), B) vagy C) bérletre, támlásszékeket szintén Bérletni csak is az előleges színházi jelentés feltételei szerint lehet. A bérlet szeptember 27-én kezdődik a „Bilincsek” c. nagyházasu színművel.

* Heliogabalus. A rómaiak történetének egy rendkívül érdekes és megrázó eseményét láthatjuk az Uránia műsorán. Pompás kép vezet el bennünket a római életbe és mutatja be a

kegyetlenül igazságos néplelket, amely a kegyelet megsértéséért még császárával szemben sem ismer kivételt és kegyelmet. Marcus Aurelius Antonius, akit szépsége miatt Heliogabalusnak (Napišten) hívták, Krisztus után a 220. esztendőben uralkodott. Heliogabalus a Palatinus dombon pompás templomot építtetett és ott a Napistennek pazar és fényűző áldozatokat hozott. Egy ilyen áldozati ünnepen a császár megpillantott egy vesztaszűzöt, akit miután másképp nem lehetett, a féktelen, gyenge jellemű császár erőszakkal vette magáé. Erre már a nép és a pretoriánusok is megunták a császár féktelenkedéseit, rajta ütöttek, úgy, hogy a császár kénytelen volt a Claoaca Maximába menekülni. De a nép haragja itt is utolérte és a kegyeletért császárt a Tiberisbe dobták. Az igazságtevő népleleknek ez a rendkívül érdekes és izgató története az Uránia szerdai, csütörtöki és pénteki műsorán látható. 241

Szanatóriumban a férj.

— Az udvari cukrász családi vizálya. —

(Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.)

Arad, szeptember 13.

A maap hírt adtunk arról, hogy Weisz Béla budapesti, múzeumköruti udvari cukrász elzavarta a feleségét, mert özv. Sipos Lászlónéval kezdett bizalmas viszonyt. Most ennek különös fordulata van: Weisz Bélát a felesége szanatóriumba csukatta. A behurcolásnak érdekes körülményei vannak.

Ma délelőtt a nagyforgalmu cukrászdában, amikor azt a vendégek teljesen megtöltötték, elegáns fiatalember jelent meg.

— Kovács hírlapíró vagyok, — mondta — itt van-e kérem Braun ur?

— Nincs itt, — mondta Weisz Béla, aki a vendégei között forgolódott jókedvűen a fiatalembert az ajtóig kísért. Éppen én is elakarek menni — szót.

As ajtóban a fiatalember megfogta Weisz karját.

— Ne menjen még Weisz ur — mondta.

Ugyanekkor a mentők automobilja robotott a bolt elé s mögötte gumikerekű bérkocsi állott meg. Ebből Polónyi Dezső dr. ügyvéd ugrott le és egyenesen a bámuló Weiszhoz lépett.

— Ön velünk jön — mondta.

— De nem megyek! Mit akarnak tőlem?

— Ekkor két mentőorvos körülfogta a cukrászt és az automobilba tuszkolták.

Ez nem ment minden erőszak és feltűnés nélkül. Weisz kiáltozott, de hamarosan becsapódott az automobil ajtója és elhajtattak vele.

Polónyi ekkor mosolyogva fordult a cukrászdában zajongókhoz:

— Végre sikerült. Ennek már tíz évvel ezelőtt meg kellett volna történni.

Azzal kocsira ült és elvágtatott. Hamarosan híre terjedt az utcán, hogy a cukrászt erőszakkal hurcolták el a szanatóriumba s nagy tömeg gyülekezett a bolt elé, ahol izgatottan tárgyalták az eseményt. A tömeget végre is a rendőrségnek kellett eloszlatni.

Weisz Bélát a felesége, született Pollák Julia vitette el a szanatóriumba. Amikor 31 évvel ezelőtt megesküdtek, Pollák Julia azonnal kikeresztelkedett s felvette a Pálfi Katalin nevet. A házasságuk eleinte boldog volt, azonban Weisz, aki jóval idősebb a feleségénél, bérzejékre adta magát és sok pénzt vesztett. Az asszony emiatt folyton veszekedett vele és már akkor foglalkozott azzal a gondolattal, hogy szanatóriumba küldi. Orvosi bizonyítványt állíttatott ki róla, hogy nem épelméjű s nem köteles a bérzei differenciákat fizetni.

A civakodás ettől fogva állandó volt s a házasság csak azért nem váltak el, mert nem akarták megrendíteni életüket. Néhány hónap

előtt, amikor ismét tekintélyes vagyont gyűjtöttek össze és a bérzevesztéseket kiheverték, elhatározták, hogy elválnak. Szétosztották vagyonukat és beadták a válópórt. Közben Weisz megismerkedett Sipos Lászlónéval, egy fiatal szép asszonnyal, akivel megállapodott, hogy elveszi, mielőtt a bíróság elválasztja feleségétől. Hogy ez meg ne történhessen, Weisz Polónyi Dezső ügyvéd segítségével ma szanatóriumba hurcoltatta a cukrászt. A hoppon maradt Siposné most mindent meg akar tenni kiszabadítása érdekében.

TANÜGY.

Szóharc az iskolaszékben.

— Balla Frigyes állása. —

— Az Arad Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A válás- és közoktatásügyi miniszteriumnak ma két rendelete fogalkoztatta Arad város iskolaszékét. Mindkettőt ismertették már lapunkban. Egyik megengedi, hogy a város a püspökségben szedhet tandíjat, a másik pedig felszólította az iskolaszéket, hogy Balla Frigyes rajztanár helyét töltsse be oklevellet bíró tanerővel. A mai ülésen teljes számban megjelent iskolaszék abban a meggyőződésben, hogy a miniszter rendeletei nem felelnek meg Arad város érdekeinek, felírta a miniszterhez es arra törekszik majd feliratában, hogy a rosszul informált minisztert más elhatározásra bírja, de annak említett rendelkezéseit nem hajtja végre.

Az iskolaszék tagjai ma már tudatára ébredtek annak, hogy a város tanügyi kérdései megérdemlik az érdeklődést és teljes számban jelentek meg. Sőt ma annyira érdeklődtek, hogy még napirend előtt is akadt elintézni való. Neszera Aladár megkérdezte a polgármestertől, hogy a Weitzer-utcai leányiskolában rossz helyre épített illemhelyek miatt a szülők körében keletkezett aggodalmat el tudná e szívtani valami helyénvaló intézkedéssel. Varjassy Lajos polgármester teljesen kielégítő válaszával megnyugtatta az iskolaszéket és kijelentette, hogy a mérnöki hivatal már utasítást kapott és az illemhelyek oly helyre kerülnek, amely nem teszi szükségessé, hogy a tanulók nyílt udvaron át, hosszú utat tegyenek meg.

Robitzek Ágoston dr. a folyosók fűthetősége miatt tett kérdést és erre is megnyugtató válasz hangzott el.

Egy kis szóharc keletkezett Múlek Lajos dr. és Issekutz László dr. között. Hofbauer Oiga orvosi bizonyítvány alapján december végéig szabadságot kért. Az elnök, de Múlek Lajos is azt mondták, hogy nem helyes, ha a tanítók a szünidő után közvetlenül újból szabadságot kérnek és azt hiszi, hogy ez csak azért lehet, mert az orvosok jószívűsége folytan a városi alkalmazottak bizonyítványt kapnak. Már azt is tapasztalta, hogy ilyen bizonyítvánnyal nyugdíjazták valakit, aki aztán másutt jövedelmező állást foglalt el és a város fizette tovább a nyugdíját. Issekutz dr. ezt a megjegyzést az orvosi kar nevében visszautasította, mert az orvos csak igazságot ír a bizonyítványba. Múlek dr. megjegyezte, hogy Issekutz dr. félreértette, mert ő nem az orvosok korrektségét vonta kétségbe, hanem csak arra mutatott rá, amit az élet produkál. A tanítónak megkapta a kért szabadságot.

Kovács Ferenek azt a kérelmét, hogy engedje át az iskolaszék működni valamely iskolában, nem teljesítették, mert elmebajosnak mondták át a budapesti törvényszék és ezért nyugdíjaztatása is folyamatban van már téve.

A kultuszminiszter leírta, hogy Balla Frigyes helyére írja ki az iskolaszék pályázatot és diplomás tanerőt alkalmazzon. Kovács Vince tanácsnok azt javasolta, hogy az iskolaszék hajtja végre a rendelkezést. Elment mondták.

Múlek Lajos dr. és Nagy Sándor dr. hosszasan fejtegették, hogy az iskolaszéknek kötelessége Ballát állásában meg hagyni, mert ehhez a feltétel nélkül történt megválasztás által jogot szerzett és a város elvesztene a pert, ha Balla jogait a bíróságnál érvényesítené. Múlek azt indítványozta, hogy tekintettel Balla érdemeire, írjanak fel a mi-

niszterhez és kéri, hogy kogyelmi uton engedessék el neki a diploma megszerzése, mint erre a tanügy terén már több precedens is van. Neszera Aladár azt hangsúlyozta, hogy ha az iskolaszék olyan helyzetbe hozta Ballát, hogy es most önbizóján kívül jutna bejta, akkor az iskolaszéknek mindent el kell követnie a helyzet tisztázására, nehogy utóbb keltekezzenek komplikációk. Mülek indítványát azzal egészítette ki, hogy kérje az iskolaszék Balla részére a nyugdíjjogosultságot és fizetéskiegészítést is. Az iskolaszék Mülek indítványát fogadta el.

A tandíj szedését megengedő miniszteri rendelkezést az iskolaszék nem hajtja végre, hanem újra felir az államszegély folyósítása iránt.

Ezután több adminisztratív ügyet intéztek el.

(-) Megerősített igazgató. A ségai iskola fiatal igazgatóját, Szántó Lajost az iskolaszék tegnap tartott ülésén, a törvényes 3 évi idő letelte után, igazgatói állásában véglegesítette. Szántó Lajos, ki ennek az iskolának a vezetésével volt megbízva, igazán nehéz és lelkiismeretes munkát végzett a kiérdemelte igazgatói megerősítését.

HIREK.

Öngyilkos akadémiai tanár.

— A beteg feleség miatt. —

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, szeptember 13

A debreceni gazdasági akadémia egyik tanára ma öngyilkosságot követett el Budapesten. A Dunába ugrott, mert nem tudta elszenvedni a felesége nagy betegségét.

A tragikus eset részletei ezek:

A debreceni gazdasági akadémia tanára, Szék László ma hajnalban telefonon felhívta a budapesti főkapitányságot s jelen'ette, hogy Balogh Sándor, az akadémia tanára Budapesten öngyilkosságot akar elkövetni.

— Mielőtt felutasott a fővárosba, — mondotta Szék — levelet írt nekem s bejelentette öngyilkos szándékát.

A főkapitány tükörrendőrökkel kerestette a tanárt, de sehol se találták. Délben aztán a főkapitány a Budapesten tartózkodó Baloghtól levelet kapott, amelyben többek között ezeket írja a tanár:

— Utolsó soraimat önhöz intézem, főkapitány ur, mert azt akarom, hogy a közvélemény hivatott forrából tudja meg tragédiámat. Öngyilkos leszek. Azzal fogom kiegyenlíteni földi tartozásomat. A Dunába ölöm magamat. A feleségem után halok meg, mert 6 volt nekem mindenem, boldogságom. Most a Ringer-szanatóriumban van és már nem sokáig fog élni. Ma reggel meglátogattam szegény feleségemet. Elhasarodott a szívem, amikor láttam nagy szenvedését. Nem tudom túlélni az áldott teremtség szenvedését, halálát. Kérem: sziveskedjék kiméletesen értesíteni szegény szüleimet.

A főkapitány újból kiküldte a detektíveket, hogy a Duna mentén kutassák a boldogtalan embert, de késő délutánig semminemű pozitív hírt nem tudtak róla.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 14-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— Az oroszvári kastély vendégei. Oroszváról jelentik, hogy Páló orléáni herceg és neje Mária Dorottya királyi hercegnő ma több napi tartózkodásra Lónyay Elemér gróf és neje, Stefánia királyi hercegnő oroszvári kastélyába érkeztek. Velük jött Gramont gróf főudvarmester és Miribere grófnő udvarhölgy. Holnap Ujvási herceg és Ujvási hercegnő érkeznek Oroszvárra, ahol szintén több napig lesznek a Lónyay grófi pár vendégei.

— Serényi miniszter hazaérkezése. Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter, aki ezidő szerint Párisban tartózkodik, pénteken érkezik vissza Budapestre.

— A városok kongresszusa. Temesvárról írják: A polgármesterek tegnap délelőtti értekezletét délután a városok kongresszusa követte a megvibázán. A kongresszust délután félöt óra után nyitotta meg Bárczy István dr. székesfővárosi polgármester, a kongresszus elnöke. Harrer Ferenc titkár jelentése szerint a magyar városok országos kongresszusának ez idő szerint van 138 tagja, ezek közül 48 közvetlen tag és 70 a rendezett tanácsú városok egyesületének tagjai. A titkári jelentést egyhangulag tudomásul vették. Bárczy István elnök tett ezután nagyjontosságú irítványt a gyermekvédelemről, amely egyhangú lelkesedéssel találkozt. Lukács Ödön előadó, nagyvárosi városi pénzügyi tanácsos ezután általános figyelem és érdeklődés közepette előterjesztette a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok háztartásának, valamint a városi tisztviselők illetményeinek rendezéséről szóló törvénytervezetet. A törvénytervezetet szétosztották a kongresszusi tagok között. Bárczy István elnök esti félnyolc órakor berekesztette a kongresszust. A kongresszusi ülés után a temesvári tizenkét dalárda Bárczy István polgármesternek, mint az Országos Dalosszövetség elnökének lelkes szerenádát adott. Ma reggel a polgármesterek nagy része elutazott Resicára az ottani vasművek megtekintésére.

— Hercegi latifundiumok parcellázása. Eszterházy Miklós herceg tervezetet dolgozott ki, amelynek alapján birtokaiból 480 ezer hold földjét parcellázni fogja. A herceg kismartoni, fehéregyházi ruszti, darázsi, pécenyedi, szarvaskői és zalamegyei birtokait 5-10-25-50-100, de legfeljebb ezer holdas parcellákban ötven évi időtartamra bérbe akarja adni községekben lakó népnek. Társulat, egyesület vagy konzorcium ki vannak zárva a bérlethez, azt csak magánemberek kaphatják. A nagyszabású parcellázási terv csak a mérnöki munkák befejezése után jut nyilvánosságra. Eszterházy Miklós herceg elhatározásának az a magyarázata, hogy az ősi latifundiumok nagyon meg vannak terhelve. A herceg nagyapja és különösen az apja nagyon költséges módon élt és Eszterházy Miklós most ilyen módon akarja a birtokait a terhektől felszabadítani.

— Véres kardpárba. Kardpárba folyt le ma délelőtti az aradi honvédbuszár-laktanyában Némethy Béla dr. jószágigazgatósági fogalmazó és Siposs Sándor mérnök között. Négyeszeri összecsapás után mindkét fél megsebesült. Siposs jobb felkarján 8 centiméteres, jobb alsó karján 6 centiméteres vágást, Némethy jobb alsó karján 3 centiméteres vágást kapott. Sipost, akinek sérülése súlyos, a kórházba szállították. A párba oka összeszólalkozás volt.

— Makó Lajos szobra. A szegedi színtársulat tagjai volt igazgatójuknak, Makó Lajosnak, szobrot emelnek. A szobrot Vigh Ferenc szegedi szobrász készíti s a színház előcsarnokában helyezik el. A leleplezés napját november tizenkettedikében állapították meg és aznap díszelőadás lesz a színházban. A „Bánkbán” kerül színre, melynek érdekessége az lesz, hogy a vezető szerepeket Zilaby Gyula, Szendrey Mihály, Palágyi Lajos és Almássy Endre igazgatók fogják játszani.

— A kulturp'ota építől. A városi tanács ma délelőtti Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a holnapi közgyűlés napirendjére kitűzött ügyek előkészítésével és megfogalmazta javaslatait. Az előadó tervezetét a plénum ví'a nélkül elfogadta s a határozati javaslatok legnagyobb részét a bizottságok üléseiből már ismeretes vélemények alapján készülték. Kivétel csak a kulturp'ota építési munkáinak vállalatba adásánál történt. A kőműves és elhelyező munkákat illetőleg a műszaki bizottság többsége azt javasolja, hogy a Fodor és Reisinger céget bizzam meg a törvényhatóság, noha ötszáznyolcvan koronával drágább mint az előtte lévő legolcsóbb ajánlat, mely Kotsis Lajosé. A bizottság többsége ezt azzal indokolta meg, mert a vasbeton szerkezetre vonatkozólag Fodor és Reisinger ajánlata kedvezőbb. A tanács ezzel szemben Kotsis Lajos ajánlatát pártolja és azt javasolja a közgyűlésnek, hogy őt bizzam meg a kőműves munkákkal. A többi munkacsoporthoz a következő vállalkozókat hozza a tanács javaslatba: Kőfaragó munkára: Mairovitz Emil, ács munkára: Vlatt Istvánt, tetőfedő munkára: Mittner Józsefet, vastető szerkezeti munkára: aradi vaggongyárat, bádogos munkára: Kohn Józsefet, asztalos munkára: Kenderessy Lászlót, lakatos munkára: Stoll Bélát, ávegés munkára: Urbán Endrét, figurális szobrász munkára: Nagy Sándort, vízvezetési munkára: Kohn Józsefet, a központifűtésre: aradi Benoid gázgyárat. A mázoló szobafestő munkára újabb pályázatot kell kiírni, mert az ajánlatok száz százalékkal lépik túl az előírázatot.

— Leánykereskedő szerzetes. Boroszlóból jelentik: A büntetőtörvényszék ma hét hónapi fogházra ítélte Kauer József szerzetes, volt iskolaigazgatót, aki leány növendékeit áruba bocsájtotta. Kauer hosszú ideig üzte bűnös üzérkedéseit, míg végre sikerült üzemeit rábizonyítani.

— Házasság. Arkay Kálmán dr., volt aradi ügyvéd, az Országos Közművelődési Tanács ügyvezető alelnökének és nejeének, Schwachhoffer Linkának leányát, Dalmát, eljegyezte Antalfy-Zsiross Dezső zeneszerző és az Országos m. kir. zeneakadémia tanára.

— Meg akarta ölni a családját. Ma este tíz órakor szomorú menet vonult el az Erzsébetkörút 12. sz. ház előtt. A mentőkoosi zárt ajtaja mögött kezén lábán megkötözve feküdt egy szerencsétlen elmebeteg, Markó Pál, az említett ház házmestere; két rendőr állt mellette. A kocsi két rendőr kísérelte a közpórházig, melynek egyik legridegebb pavillonjába, az elmeosztályra szállították be a közveszélyes örut. Markó kipueztítással fenyegette családját, kést fogott a feleségére többszörösen és ma este rájuk akarta gyujtani a szobát. A halálraijedt asszony még idejekorán el tudott menekülni és a rendőrségre futott, hogy segítséget kérjen. Hecht Adolf dr. tiszti orvos, két rendőr és egy detektív kísérelésben ment Markó lakására, ahol mire az orvos megérkezett a házteliek már lefegték a dühöngő embert. Hecht dr. megállapította, hogy Markó közveszélyes örut és elrendelte bezárását az elmeosztályra. Hozzá tartozói előadása szerint Markó már régebben buskomor volt, mert testvéreivel közösen épített egy házat s ezek már kifizették a rájuk eső tartozást, ő pedig nem tudott eleget tenni kötelezettségének.

— Tűz Menyházán. Az arad—csanádi vasút menyházai fűtőházában egy motorkocsi meggyújt és ettől a fűtőház is tüzet fogott, de hamarosan eloltották.

— A kolera elleni védekezés áldozata. Szombathelyről jelentik: Felsőötvös kétség a kolera való tekintettel egy nagy üveg korbolt szerzett be, amit B. R. Burg kereszmáros őrizetére bíztak. A kereszmáros részeges mindenese azt gondolva, hogy valami különleges pálinka van az üvegben jót húzott belőle. Súlyos belső sérüléseivel azonnal kórházba szállították, de még utközben meghalt.

— Eljegyzés. Fischer Antal apáti ikerkedő a hó 4-ikén eljegyezte Békéscsabán L. W. Falp. bájos és nagyműveltségű leányát, I. onkát.

— Kell Manó cég ajánlja párisi divat különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— Aeroplánok, ha a léghen találkoznak. Bécs-ujhelyről jelentik: Érdekes kihágási esetet fog tárgyalni a napokban az itteni bíróság. Aviati- kai kihágásról van szó, melyet a Warhalowski fiúrek követtek el úgy, hogy nem tartottak be a „hajtási szabályokat“, nem tértek ki balra egymásnak, minek következtében összeütközés támadt; a két aeroplán nekiment egymásnak, épeu akkor, amikor az egyikben Ferenc Salvátor főherceget vitte Warhalowski Károly. A rendőrség azt állítja, hogy Warhalowskiék az emberi élet biztonságát veszélyeztették és szigorú büntelést kér rájuk. Valószínűleg ki fogják hallgatni tanúkat a főherceget is a főudvarügyi bíróság úján.

— Pestis eset Pétervárt. Pétervárról jelentik: Az orosz fővárosban nagy a rémület. A pestis elhagyta Oleszkit és ma bevoztult Pétervárra. A város közepén egy ember megbotgédott és két óra alatt belehalt. Attól feltek, hogy ezt az esetet több másik fogja követni.

— Hirtelen halál. Ma két ízben is értesítettek a rendőrséget arról, hogy hirtelen rosszul lett után valaki összeesett és pár pernyi kioldás után meghalt. Reggel hét órakor Drosztil István kőműves munkába állott a Süveg-tér 6. számú háznál. Nyolc órakor reggelizés közben tudóvérzést kapott és rövid szenvedés után meghalt. Hecht Adolf dr. tisztí orvos megállapította, hogy Drosztil nagymértékű alkohollévezés következtében kapta a bajt. — A vasuti állomásról telefonon hívták a rendőrséget, mert Pintér György vizsgálóakatos összeesett a vezénylő szobában. A helyszínére érkezett Hecht dr. már csak a szivhűdés következtében beállott halált konstatálhatta.

— Kirabolt kriptá. Szatmárról jelentik: Csengeragos községben a Bogossy család ősi sírboltját ismeretlen gonosztavók kirabolták. A holtokról leszedték az ékszereket, s a kriptá értéktárgyait, diszruháit elrabolták. Azt hiszik, hogy a rablók Budapestre menekültek.

— A feleséggyilkos pincér öngyilkossága. Szegedről jelentik: Orczy Antal pincért, aki pár héttel ezelőtt agyonlőtte a feleségét, a szegedi törvény-zék a kórház elmeosztályán helyezte el megfigyelés végett. A pincér ma egy alkalmas pillanatban, mielőtt nem ügyelték rá, sósavas oldatot ivott és azonnal meghalt. A gondatlan ápolók ellen a vizsgálat megindult.

— Vasuti szerencsétlenség. Borzalmas szerencsétlenség történt a napokban a gyomai pályaudvaron. Weiszberg Emil szeghalmi tekintélyes kereskedő Nagyszalontán volt a leányánál látogatóban s Gyomán át hazafelé utazott. Csakán felszállott a Budapest felé induló vonatra. Gyomán át kellett szállnia és a leszállásnál történt a szerencsétlenség. Az állomáson megállt a vonat; azonban alig vesztegelt néhány pillanatra, úgy, hogy az utasok egy része lo se szálhatott, már újból megindult. Ekor ekkor leszállt Weiszberg is. A karékek elkapják s összeeszték. A szerencsétlen ember moztosítást követően hazavitték Szeghalomra.

— A halálbüntetés ellen. Danzigból jelentik: A német országos jogászkongresszuson a halálbüntetés eltörlésének kérdése felett folyt a vita. A kongresszus 50 szavazattal 14 ellen a halálbüntetés eltörlése mellett foglalt állást.

— Előfizetési felhívást bocsájtottak ki Nagy Dező máv. főellenőr, állomásfőnök és Klein Vilmos máv. hivatalnok, Karcagon, hogy az áruszállítási szolgálatnál régen nélkülözött segédkönyvet adjanak ki. A vasuti üzletszabályzatban foglalt határozmányok szerint a feladó az áru feladásakor tartozik megnevezni azt az állomást, hová az áru szállítandó. Igen gyakori az eset, hogy ezen köve telménynek megfelelni nem tud, sőt a felvevő közege sem adhat erre vonatkozólag utbaigazítást s ezáltal a kifuvarozott árut kénytelen a vasut visszautasítani, mely a szállító felek érzékeny megkárosodásával jár. Könyvük tartalmazza a Magyar, Horvát-Szlavonországban fekvő mindazon helyek megnevezését betűsorrendben, melyek a helységnévtárban felsorolva vannak, kitüntetésével azon vasutállomásnak, mely a címzett lakóhelyéhez legközelebb esik, hova az árut felvenni, elszámolni és továbbítani kell. A mű 300—400 oldal terjedelemben, kötve jelenik meg és előfizetési ára 8 korona, mely összeg a mű megküldés alkalmával utávételezteik. Ajánlatos a könyvet előbb megrendelni, mert csak annyi példány nyomattatik, ahány előfizető lesz.

— Aradi képek Oroszországban. A mai napon Weisz Hugó következő levelet kapta Kiewből: La Société Daguerre des Photographes-Amateurs A. Koff (Russie.) Igen tisztelt uram! Az Amatőr Fényképezők Daguerre egyete Kiewben f. évi december hó végén egy nemzetközi fényképkiállítás rendez művészi fényképekből és azon kérelemmel bátorodunk önhöz fordulni, hogy ezen nemzetközi Szalonban, ha legalább is egy néhány gyönyörű képeivel résztvenne (Női fej, Tanulmány, A szobor, Elmélyedve, Anyai szeretet, melyek Budapestben voltak). A képeknek legkésőbb f. é. december hó 15-én Kiewben kell lenniük, igen tanácsos volna keret nélkül őket beküldeni (keretesét saját költségünkön eszközöljük) és a hátlapjukra nevét, képek címét, árait megjegyezni. A Szalon februárig marad nyitva és az esetben, ha megengedi, hogy március-áprilisban Moszkvában rendezendő kiállításán is bemutatassuk, úgy készséggel továbbítanánk egyenesen innen, ellenkező esetben természetesen az ön címére visszazáraztatjuk. Szívélyesen köszönti Nikolaj Petrow elnök. — Weisz természetesen képzit minhelyest Londonból visszakapja, további ari fogja.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — bázilég — a likör aroma l üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyferrás

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknak, köszvénynek, cukorbetegségnek, vörhenységnek és hurutos hántalmaknál kitűnő hatás.

Törvényes és vasmentes gyógyvíz.

Kapható ártárgytalca-kereskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Tarnowszka-pör a felebbezési bíróság előtt. Romából jelentik: A felebbezési tanács október 15-én fogja a Tarnowszka perbeli felebbezést tárgyalni. Naumov október 15-én szabadul ki börtönéből.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

Színházi pletykák.

— Fővárosi levél. —

(A bűvös szerző.) Az Operaházban, amelynek idei szezonja tegnap kezdődött, délelőttönként most a legvidámabb kacagások muzsikája hangzik föl.

Mert nemcsak az énekesek és az énekesnők gyűltek már össze és vesznek részt a próbákban, hanem a balletkar is, amelynek már szintén akad dolga. Már ma este a balletkar is újra megjelenik a közönség előtt Hívös Iván nagyszerű balletjében, A csodavázában. A balletkarnak pedig kétszerez öröm a mai szereplés. Először, mert már most, a szezon elején fölléphetnek, aztán meg azért is, mert A csodaváza egyik legkedveltebb balletje a tánckarnak. Itt ugyanis majdnem mindenkinnek jut szerepe és mindenki kivetheti a részét az est sikeréből. Épen ezért Hívös Iván nagyon népszerű ember a balletkar körében.

A legjobban szereti A csodavázát és a szerzőjét egy kis szőke ballerina, akinek ebben a balletben volt az első föllépése és az első sikere. Azót a kis ballerinából egészen japáni nő lett: odabaza kimonót hord és minden rubáját egy esz-náltatja, hogy „legyen benne valami japáni.“ És mert annyira szereti A csodavázát, valahányszor föllép ebben a balletben, hát valakitől mindig kap egy — új ruhát.

Persze, hogy ez a kis szőke táncosnő örült legjobban annak, hogy a szezon második estjén már színre kerül az ő kedvence balletje. Egy minapi táncpróba után meg is mondta a legjobb hátránójának:

— Én a legjobban szeretem ennek a Bűvös Ivánnak a balletjét...

— Bűvös? Talán Hívös?...

— Dehogyn! Bűvös. Hát nem bűvös szerző az, aki olyan bűvös csodavázát csinált, amelyből a színháznak minden előadásakor új siker, nekem pedig egy új ruha terem?...

(Az előléptetés.) A Király Színházban estéről-estére járja még mindig a Luxemburg grófja, amelynek, úgy látszik, örökéletű a sikere.

De amíg a darab gyors lépésekkel közeledik a kétszázadik előadás jubileuma felé, azalatt a színház már nagyban készül az új nagy sikerre: Rubens Pal Balkáni hercegnő című operettjére. Az új operett címszerepét Petrács Sári fogja játszani és így a kitűnő művésznőt már most a szezon elején teljesen elfoglalja a színház. Délelőtt a Balkáni hercegnőt próbálja, este pedig mint Angela aratja sikereit.

A minap, hogy próba közben összejöttek a Király-Színház művészei a társalgóban, az egyik kolléga így szólt az ifjú művésznőhöz:

— Szép, szép ez A balkáni hercegnő, nagy sikere lesz, mindenkinek nagy sikere lesz benne. De azért a legjobban mégis csak Petrács Sári fog járnivala...

— Miért? — kérdezte Petrács Sári.

— Egyszerűen azért — felelte a kolléga — mert neked a szerep egy hirtelen előléptetés is jelent...

— Hogy-hogy?

— Ugy, hogy egyik napról a másikra, azaz egyik estről a másikra Luxemburg grófjából balkáni hercegnő lesz belőle...

(A fogadás.) Tegnap volt a bemutatója a Magyar Színházban a Gavallérok-nak, Lothar és Sandek pompás darabjának. A bemutató meghozta a színháznak az első sikert, amit a szereplők már előre sejtettek.

A főpróbán nem is folyt másról a szó, mint-hogy hány előadást fog megérni az új darab. A Gavallérok főszereplői, a két gavallér, Törzs Jenő és Z. Molnár László azt állították, hogy a darab huszonöt előadást követően megér, míg egy örök

Uzlet áthelyezés!

Uzlet áthelyezés!

BEREGSZÁSZY LAJOS

úri és női széles divat üzletét

Hal-tér 13. sz. alól, Deák Ferenc-utca 32. sz. alá (Sarlót-ház)

helyezte át.

Van szencsem a nagyjódelemű közön-
ség becses tudomására hozni, hogy ren-
deléseket, átalakításokat, javításokat,
nyaralásokat a legelőcsöbben felelősség
mellett vállalom. A nagyjódelemű közön-
ség pártfogását kérve, maradtam teljes
tisztelettel

2869

Beregzászy Lajos, szücsmeister

szkeptikus — aki még a Csákó és kalapnak is csak tiz előadást jósolt, a Gavalléroknak sem akart nagyobb sikert előlegezni. Nagy vita indult meg, amiben persze Törzs és Z. Molnár erősen védik a maguk jóstehetségét.

— Te A császár katonái-nak is csak három előadást jósoltál, hát te csak hallgass! csufolódott Z. Molnár.

— Még sem lesz huszonöt előadás! — ismételte konokul a bizalmatlan ember.

— Nem? Hát fogadjunk! — kiáltotta Törzs harciasan.

— Én egy koronába fogadok! — vetette közbe Z. Molnár.

— Én két koronába! — licitált rá Törzs.

— Mit? — felelte a sinikus. — Egy korona? Két korona? Ennyibe akartok ti fogadni? Már ebből is látszik, hogy nem nektek kellene ennek a darabnak a főszerepeit játszani. Egy korona? Két korona? Szépen vegytek ti — gavallérok!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Diák. Keressen föl bennünket a délutáni órákban.

Az erős férfi. Nem sikerült.

KÖZZADÁSAS ÉS KÖZLEKEDÉS

— Az Arad-vármegyei Gazdasági Egyesület 1910. évi szeptember hó 17. éj délelőtt 9 óra kor Aradon, az egyesület székházának tanács-termében tartja III. igazgató-választmányi gyűlést.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, szept. 13.

A kedvező időjárás folytán a szántás végső munkálatok folynak. A tengeritörés gyorsan halad előre.

A gabonavásár irányzata ingadozó. Hol magasabb, hol pedig alacsony árak kerülnek felszínre.

Eladásra került:	
4000 mm. busa	9 20—9 70
200 mm. rozs	6 50—6 60
100 mm. árpa	6 40—6 50
100 mm. zab	7 50—7 60
200 mm. tengeri	5 60—5 70

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Táviasztás tudósítás.

Budapest, szeptember 13.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kiválat, vételkedv mérsékelt, 29 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

	Déli ártól	É őrál ártól
Busa 1910. októberre	10 10	10 05
Busa 1911. áprill-ra	10 37	10 35
Ros 1910. októberre	7 40	7 41
Zab 1910. októberre	8 10	8 11
Tengeri 1911. májusra	5 90	5 81

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Táviasztás tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Szept. 13.

Busa (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	8 90	8 95
76 " " " " " " " " " "	9 00	9 10
77 " " " " " " " " " "	9 20	9 30
78 " " " " " " " " " "	9 35	9 40

Busa (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	8 70	8 85
Ros új	6 45	6 50
Árpa új	5 90	6 00
Zab új	7 15	7 20
Tengeri régi	5 55	5 60

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Szept. 13. —

Magyar aranyjárdék 4%	112	—
Magyar koronajárdék 4%	98	—
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81	—
Magy. földterem. kötvény 4%	92 25	—
Hrvat-szlavon földterem. kötvény	98 50	—
Magyar nyeresémsorozat kölesén	286	—
Timozsáb. és szegedi sorozat kölesén	157	—
Csuszák járadék papírban	98 50	—
Csuszák járadék ezüstben	97 25	—
Csuszák járadék aranyban	116	—
Csuszák koronajárdék 4%	48 50	—
1868. évi csuszák államsorozat	171	—
Csuszák-magyar bank-szvény	18 45	—
Magyar hitelbank-részvény	887 50	—
Csuszák hitelintézeti részvény	668 50	—
Csuszák-mag. államaszint részvény	701	—
30 frankos arany (Napoleonkor)	19 07	—
Német birodalmi márká	117 50	—
London vista	240 27 1/2	—
Páris vista	95 17 1/2	—
30 márkás arany	38 45	—

Budapesti kőbányai sortékereskedelem.

— Szept. 13. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig — nehéz súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 148—48 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 160—153 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 160—164 fillérig.

Szállítási szám: szept. hó 9. napján volt készlet 26150 darab, szept. 10. napján felhajtott 46 darab, szept. 10. napján elszállított 187 darab, szept. 11. napjára maradt készletben: 26,518 darab.
A bizott: szentes fiálet irányzata kollemaa.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Másor 1910. szept. 14-én, szerda:

1. Hívevessztett lépeső. Humoros. — 2. Csatorna Svédország an Látványos. — 3. A tesserkány ajándéka. Fantasztikus. — 4. Pál szerelmi drámája Humoros. — 5. Bünhődés. Dráma. — 6. Brienni tó. Látványos. — 7. Örök vralma. Humoros. — 8. Hellogabalus. Dráma a római birodalom történetéből. Krisztus születése után 220. évben.

Előadások 6 órától kezdve.

Helyárak: I-és hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogosred zenekara játszik. — Csakrészlet.

SZÉKELY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTŐ
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomorhajok és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár:
Kardos Miklós, telefon 647. Kapható:
Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd,
telefon 130. Éles Ármia, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb. cégeknel és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6785

TELEFONSZÁM: 291. TELEFONSZÁM: 291.

Villamos motorok és dynamók
legelőcsöbbszerezési forrása

Hinterseer és Barth
elektrotechnikai gyár 2747

Temesvár-Józsefváros, Rózsa-utca 47.

Gyártmányunk előnyei:

Magas határfok, helyes csapágyak helyes aramfegyaszítás. Elváltatjuk bármely gyártmányú villamos motor és dynamógép szak-szerű és gyors javítását.

Szállítunk kisiparosok részére teljes géphozanderéseket, előnyös fizetési feltételek mellett. — Költségvetés és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Kérje csak a valódi

Kiváló feltett szert. 2691
Százszáz családnál használatban.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállóképesé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a vörös 15, 30 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser Beerax-Szaopon 80 fill. Tolsa-sappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

Rendkívül olcsó árakban árusítunk férfi öltöny, felöltő és fiu ruha szöveteket.

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17. Telefon 475.

Kizárólagos posztó gyári raktár.

2887

Maradékok mindig kaphatók.

Telefon sz. 789. — Telefon sz. 789.

Lakás tisztítási vállalat

Elvállalok parkettás lakások tisztítását és tisztántartását. Ablak, csillár és kilincsek tisztítását. Félí ablakok felrakását. Szőnyegek és butorok porszívógéppel való tisztítását, irodák, cukrászdák és kávéházak tisztántartását. Tüzelőanyagok lakásba való szállítását. Vidéki munkák gyorsan és pontosan eszközölteknek. 8361

Maradok kiváló tisztelettel

Lovas Károly,

lakás és ablak tisztítási vállalkozó

Mihály-utca 86b. (Saját ház.)

Alkalmi vétetek

és eladások

Ékszer- és ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben. Arad legmagasabb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Meltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsoportosításra. TELEFON 433. TELEFON 433.

Drescher és Szilágyi

angol uri szabók

Arad, Asztalos Sándor-utca 1.

Állandó raktár bel- és külföldi szövetekben.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben, Asztalos Sándor-utca 1. sz. alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

angol uriszabó

műtermet nyitottunk.

Sokoldalú tapasztalataink, melyeket mint szabász a főváros elsőrendű műtermében sajátítottunk el, azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelünk. Raktárunk tartunk mindennemű bel- és külföldi szöveteket és bőrszerűt a legjobb minőségben, dus választékban. Melyen tisztelt rendelők ruháit díjmentesen vasaljuk. Magunkat szives figyelmébe ajánlva, illő tisztelettel

Drescher és Szilágyi angol uriszabók.

Élvünk: Pontos és szolid kiszolgálás. — Vidékre meghívásra azonnal mehetünk. 8445

MAUTNER R.

Hunyady-utca 1. szám.

Előnyös vétel folytán felülnő olcsóságok érkeztek az alanti cikkekben és azokat még eddig nem létezett olcsó árban tovább árusítom, míg ezen készlet tart: finom barchetok, szövetek, voálok, delínek, angol sephirek, chiffon, vászon, kanavász, asztalnemű és ágyterítők.

Angol cestium kelmék, angol férfi szövetek felárban, szőnyegek stb. e szakmába vágó cikkek.

Valódi Rumburgi vásznak felárban

üzleti órák reggel 7—12 ig délután 2—1/2 8-ig.

MAUTNER R. OLCSÓ ÁRUHÁZA,

Hunyady-utca 1. szám.

3180

23.855/1910. szám.

Verseny- és tárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság nyilvános írásbeli verseny- és tárgyalást hirdet a következő munkálatokra.

Tétel-szám	Megnevezés	A kincstár által engedélyezett összeg		A hitközség fizet a kezi és írás napszámok megváltására		Jegyzet
		kor.	fill.	kor.	fill.	
I. Temesvármegyében.						
1.	Temesmoravicán a r. kath. lelkészlaknál a szabadon álló pinceépület és a kútaak helyreállítása	1186	93	296	60	
2.	Dettán a róm. kath. lelkészlak kijavitása	1204	68	57	21	
II. Torontál vármegyében.						
1.	Ujpécson a r. kath. templom tetőzetének helyreállítása ...	6826	20	323	05	
2.	Nagykikindán a r. kath. templom és lelkészlak kijavitása	1605	03	159	84	
3.	Felsőmuzslyán 9. tanya telepes ház építése	25035	66	—	—	
III. Krassószörény vármegyében.						
1.	Lugoson a gör. kath. templom és lelkészlak javítása	2165	99	406	42	
2.	Pacseton a r. kath. templom és lelkészlak kijavitása ...	4672	18	549	20	
3.	Eibenthálon egy új róm. kath. templom építése	23227	85	1204	70	
4.	Orsován a róm. kath. lelkészlak tetőzet javítása ...	756	93	87	94	
IV. Bácsbodrog vármegyében.						
1.	Kerényben a r. kat. templom javítása	3473	98	132	44	
V. Csanád vármegyében.						
1.	Csanádpalotán a róm. kath. lelkészlak kijavitása	1301	61	98	62	
2.	Nagylakon a r. kath. templom és lelkészlak kijavitása ...	2351	12	198	58	

Az írásbeli zárt ajánlati verseny- és tárgyalás Aradon a kir. jószágigazgatóság hivatalos helyiségében folyó évi október hó 5. napján délelőtt 9 órakor fog megtartatni, mely időpontig a zárt írásbeli ajánlatok ugyanott adandók be.

Az ajánlat minden egyes munkára külön-külön teendő.

Az ajánlattevő tartozik az általa megajánlott összeg 5%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban valamely királyi adóhivatali pénztárnál bánatpénz gyanánt befizetni és az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban a megállapított összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

A költségvetés és az árlejtési, valamint az általános és részletes feltételek Aradon a kir. Jószágigazgatóság műszaki osztályában a hivatalos órák alatt (d. e. 8—2 óráig) megtekinthetők.

Elkésztett vagy utóajánlatok, valamint táviratilag bejelentett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beadott ajánlatok azonnal bizottságilag felbontatnak, mely eljárásnál ajánlattevők jelen lehetnek és ajánlattevők ajánlataikért 30 napig kötelezettségben maradnak.

Az aradi m. kir. Jószágigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, azok összegére való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

Kelt Aradon, 1910. évi szeptember hó 7-én

Magyar Királyi Államjóságigazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

3515

Nemesi címer

olaj- és vízfestményű, galvanoplastikai, keramit, stb. legfinomabb s művészi kivitelben. Havas Béla festőművész, Sebők János szobrászművész. Aulich Lajos-utca 8. szám, I. emelet.

3467

APRÓ HIRDETESEK.

Doktorak, Zárónők

levele van a kiadóban, kérjük elvitetni.

Kerpel Jzso

ajánlja 90.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság 15—20 példányban van raktáron. — Havi kölcsöndíj 1 K. 20 f., vagy kötetenként 8 fillér. Vidékre havi 2 K. 40 f. — 80.000 kötetes zene-műkölcsonzó intézet. Vidékre is előnyös bérlet. Modern antiarrium. — Kerpel Jzso könyvkereskedése Aradon. 525

35 év óta fenálló

jó forgalmu szatocsüzlet családi okok miatt eladó. Megtudható e lap kiadóhivatalában. 3513

Kelyi ügynők

fix fizetéssel és jutalékkal azonnal felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban. 8516

Gyönyörű

esurgatott akácméz kapható kilónként 60 krajcárért. Arad, Ferenc-tér 4. sz. alatt. 8517

Abonenseket, iskolásfiukat

teljes ellátásra elfogad Kohn Adolfné Petőfi-utca 6. sz. 8030

Egy fiatal kereskedősegéd,

jó bizonyítványokkal rendelkező, írónki vagy felügyelői állást keres gyári irodában vagy más irodában Cím a kiadóban. 8508

Eladó

két szép palma és egy nagy fikusz. Bővebb értesítés nyerhető Józsefherceg-ut 12. sz. a földszint, az építési irodában. 8501

Deutsches frau'ein

für die Nachmittagstunden (von 4 Uhr bis 7 Uhr) gesucht. Vorstellung täglich 3—4 Uhr Nachmittag, Perényi-Gasse 1. 3497

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jeligére a kiadóhivatalba kéretik. 2988

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üzletvezetőt, ki a fűszer-, vas- és rövidáru szakmában jártas, a román nyelvet bírja, azonnali belépésre. Ajánlatok „Megbízható” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 2741

Jel jövedelmező üzlet

házzal együtt betegség miatt eladó. Hajó-utca 4. és az O-Mikalakal házam, amely vendéglő és mészárszéknek igen alkalmas. 3493

Tankönyvek

(újak és használtak) legnagyobb készlete. Minden iskolakönyv használhatóságáért szavatolok. Pontos kiszolgálás vidékre is. Füzetek, körzők és egyéb tanszerek előírás szerint. 90.000 kötetes kölcsönkönyvtár és 80.000 kötetes zene-műkölcsonzó intézet. Kerpel Jzso könyvkereskedése Aradon. 552

Iskolai táskák

könyvszíjak, iskolai szerek, irkák, körzők, rajztáblák legjobb kivitelben kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern lakások kiadók november 1-én. Bővebbet Matuschek J. és Fia üzletében. 8104

Krausz Paulin

könyv és papirkereskedése Atzél Péter-utca, Színház-épület. Ajánlja új és használt tankönyveit az összes iskolák számára. Elsőrendű tan- és írószerek legnagyobb készletét. Legfigyelmesebb kiszolgálás. 511

Xa cigarettázik

használjon Progress szivarkabűvelőt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1631

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Viszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. Geiszler jármű- és fa-áruháza Miksa-utca 2—8. 2505

Boroshordók

100-tól 800 liter űrtartalommal teljesen jókarban eladók egyenként is. Nádor-utca, sörraktár. 3272

Éretsegit lelt

ifju gyógyszerész gyakornoknak ajánlkozik Aradra vagy Arad környékére. Cím a kiadóhivatalban. 3507

6 1/2 katasztrális hold

prima 3514

SZÖLLŐ

nagy terméssel, pankotai szőlőhegy legjobb pontján 3 szobás lakóházzal, teljes berendezéssel, pincével, hordókkal, azonnal, jutányosan

eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Akar nőülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, továbbá 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmasra megfelelő férjet keresni. Csatlakoznak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincs, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland. 678

Ügyes kárpitos

olcsón ajánlkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre.

Vidékre árfelemelés nélkül.

Vidékre árfelemelés nélkül.

Stáhl M.

Bercsényi Miklós-utca 32. 2435

Angol

bőr butorok

készítését a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben és a legolcsóbb árban készítjük. — Hazai és külföldi angol és német, sima és antik bőrből, stb.

Rajzokkal és bormintákkal, melyek most érkeztek, megkeresésre szívesen szolgálunk. 8076

Városi és megyei telefon 132.

Szállítunk teljes lakberendezéseket a legújabb stílusban.

Kitünő tisztelettel

Berán Antal és Fia

buterraktára

Forray-utca. Gróf Hunyady-ház.

Uj Internátus Lippán.

A t. érdekelt szülők értesítettnek, hogy az 1910—11-iki iskolai tanévre a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő fiu-nevelőintézet nyílik Lippán, a mely felett a főfelügyeletet a helybéli középiskolák igazgatója, míg a tanulmányi felügyeletet a tanári testület 1—1 tagja gyakorolja; egészségi szempontból pedig a városi főorvos felügyelete alatt áll. 8046

Helyszűke miatt az első évben csak **korlátolt számban** vétetnek fel felsőkereskedelmi-, polgári- és elemi-iskolai növendékek **igen mérsékelt díj** mellett.

Prospektussal készséggel szolgál

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Hol szerezzük be ernyő és fűző szükségleteinket?

A temesvári ernyőgyár raktárában

Arad, Andrassy-tér 20. szám.

Megbízható, szolid, olcsó árak mellett.

Pontosan és gyorsan készítek ernyő áthuzatokat és javításokat.

Varga D. Dani.

2254

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyárának festékével.